Ivan Efremov La Koro de la Serpento

Parto 1

Tra nebulo de forgeso, teganta la konscion, traŝiriĝis la muziko. «Ne dormu! Apati' estas venko de la Entropio!..» La vortoj de la fama ario vekis kutimajn asociaĵojn de la memoro kaj ekkondukis, ektrenis post si ĝian senfinan ĉenon.

La vivo estis revenanta. La giganta ŝipo plu tremeradis, sed aŭtomataj meĥanismoj sencede daŭrigis sian aferon. Kirloj de energio ĉirkaŭ ĉiu el tri defendaj kloŝoj haltigis sian nevideblan turniĝon. Dum kelkaj sekundoj la kloŝoj, similaj al grandaj abelujoj el senbrila verda metalo, restis en la antaŭa pozicio, poste ili subite kaj samtempe desaltis supren kaj malaperis en ĉeloj de la plafono, inter komplika plektaĵo de tuboj, traboj kaj dratoj.

Du homoj restis senmovaj en profundaj foteloj, ĉirkaŭitaj de ringoj — la bazoj de la malaperintaj kloŝoj. La tria singarde levis la peziĝintan kapon kaj subite facile skuis la malhelajn harojn. Li levis sin el la profundo de la molega izolo, eksidis kaj klinis sin antaŭen, por legi indikojn de aparatoj. Ili multope kovris klinitan helan tabulon de granda regpanelo, etendiĝinta transverse de la tuta ejo je duonmetro for de la foteloj.

— Ni eliris el la pulsado! — aŭdiĝis certa voĉo. — Ĉu vi denove rekonsciiĝis plej frue, Kari? Ideala sano por astronaŭto!

Kari Ram, elektronika meĥanikisto kaj astronavigaciisto de la stelŝipo «Teluro», momente turniĝis, renkontinte ankoraŭ nebulan rigardon de la estro.

Mut Ang, kun peno moviĝante, faciligite suspiris kaj ekstaris antaŭ la regpanelo.

— Dudek kvar parsekoj… Ni pasis la stelon. Novaj aparatoj ĉiam estas neprecizaj… pli ĝuste, ni malbone regas ilin… Eblas malŝalti la muzikon. Tej vekiĝis!

Kari Ram ekaŭdis en la veninta silento nur malglatan spiradon de la rekonsciiĝinta kamarado.

La centra stirejo de la stelŝipo similis al sufiĉe granda ronda halo, fidinde kaŝita en profundo de la giganta ŝipo. Super la aparataj regpaneloj kaj hermetikaj pordoj la ejon ĉirkaŭis blueta ekrano, kreante plenan ringon. Antaŭe, laŭ la centra akso de la ŝipo, en la ekrano estis eltranĉaĵo, en kiu troviĝis diafana, kiel kristalo, disko de lokalizilo kun diametro preskaŭ je du homaj altoj. La grandega disko kvazaŭ fandiĝis kun la kosma spaco kaj, rebriletante en lumetoj de aparatoj, similis al nigra diamanto.

Mut Ang faris nekapteblan movon, kaj tuj ĉiuj tri homoj, troviĝantaj en la stirejo, per preskaŭ sama gesto ŝirmis la okulojn. Kolosa oranĝkolora suno ekbrilis en la maldekstra flanko de la ekrano. Ĝia lumo, malfortigita per potencaj filtriloj, estis apenaŭ eltenebla.

Mut Ang balancis la kapon.

— Ankoraŭ nemulte, kaj ni traflugus la kronon de la stelo. Mi ne plu metu tiom precizan kurson. Estas multe pli sekure pasi flanke.

— Ĝuste per tio danĝeras la novaj pulsaj stelŝipoj, — respondis el profundo de la fotelo Tej Eron, la asistanto de la ŝipestro kaj la ĉefa astrofizikisto. — Ni faras kalkulon, kaj poste la ŝipo kuras blinde, kiel pafo en mallumon. Kaj ni estas same senvivaj kaj blindaj interne de la defendaj kirlaj kampoj. Al mi ne plaĉas tiu maniero de flugo en la kosmon, kvankam ĝi estas pli rapida, ol ĉio, kion povis elpensi la homaro.

— Dudek kvar parsekoj! — ekkriis Mut Ang. — Kaj por ni pasis kvazaŭ momento…

— Momento da dormo, simila al morto, — morne kontraŭis Tej Eron, — kaj entute sur la Tero…

— Ni prefere ne pensu, — rektiĝis Kari Ram, — ke sur la Tero pasis pli ol sepdek ok jaroj. Multaj el la amikoj kaj la proksimuloj mortis, multo ŝanĝiĝis… Kio do estos, kiam…

— Tio estas neevitebla en malproksima vojo kun ajna sistemo de stelŝipo, — trankvile diris la estro. — Sur «Teluro» la tempo por ni iras speciale rapide. Kaj, kvankam ni foriras plej malproksime en la kosmon, ni revenos preskaŭ samaj…

Tej Eron aliris la komputilon.

— Ĉio estas senriproĉa, — diris li post kelkaj minutoj. — Tio estas Cor Serpentis, aŭ, kiel ĝin nomis antikvaj arabaj astronomoj, Unuk al Haj — la Koro de la Serpento. Ĉar tiu stelo estas en la mezo de la longa stelfiguro.

— Kaj kie do estas ĝia proksima najbaro? — demandis Kari Ram.

— Ĝin ŝirmas disde ni la ĉefa stelo. Vidu, la spektro estas K-nul. Niaflanke estas eklipso, — respondis Tej.

— Disŝovu ŝildojn de ĉiuj riceviloj! — ordonis la estro.

Ilin ĉirkaŭis senfunda nigro de la kosmo. Ĝi ŝajnis pli profunda, ĉar maldekstre kaj malantaŭe brilis per oranĝ-ora fajro la Koro de la Serpento, superinte ĉiujn stelojn kaj la Laktan Vojon. Nur malsupre, disputante kun ĝi, flame brilis blanka stelo.

— La Epsilono de la Serpento estas tute proksime, — laŭte diris Kari Ram.

La juna astronavigaciisto deziris meriti aprobon de la estro. Sed Mut Ang silente rigardis dekstren, kie kontrastis per pura blanka lumo malproksima kaj hela stelo.

— Tien foriris mia antaŭa stelŝipo «Suno», — malrapide eldiris la estro, eksentinte malantaŭ sia dorso atendan silenton, — al novaj planedoj…

— Do, ĉu tio estas Alfekka en la Norda Krono?

— Jes, Ram, aŭ, se vi deziras la eŭropan nomon, — la Gemo… Sed ek al la laboro!

— Ĉu mi veku la ceterajn? — kun preteco demandis Tej Eron.

— Por kio? Ni faros unu aŭ du pulsadojn, se konvinkiĝos, ke antaŭe estas malplene, — respondis Mut Ang. — Ŝaltu optikajn kaj radi-teleskopojn, kontrolu agordon de la memormaŝinoj. Tej, ŝaltu la nukleajn motorojn. Dume ni moviĝu per ili. Donu akcelon!

— Ĉu ĝis ses seponoj de la luma?

Kaj responde al silenta kapjeso de la estro Tej Eron rapide faris necesajn manipulojn. La stelŝipo eĉ ne tremeris, kvankam blindiga ĉielarka flamo ekbrilis laŭ la tuta vido de la ekranoj kaj tute ŝirmis malfortajn stelojn sub la brilanta Lakta Vojo. Inter tiuj steloj estis ankaŭ la tera Suno.

— Ni havas kelkajn horojn, dum la aparatoj finos observojn kaj plenumos kvarfojan kontrolon de la programo, — diris Mut Ang. — Necesas manĝi, poste ĉiu el ni povos izoliĝi kaj iom ripozi. Mi anstataŭos Kari-n.

La astronaŭtoj eliris el la centra stirejo. Kari Ram eksidis en la turniĝantan fotelon centre de la regpanelo. La astronavigaciisto fermis la poŭpajn ekranojn, kaj la flamo de la raketaj motoroj malaperis.

La fajra Cor Serpentis plu flagris per defiaj rebriloj sur la senpasia polurita supraĵo de la aparataro. La disko de la antaŭa lokalizilo restis nigra, senfunda puto, tamen tio ne konfuzis, sed ĝojigis la astronavigaciiston. La kalkuloj, okupintaj ses jarojn da laboro de potencaj mensoj kaj esploraj maŝinoj de la Tero, evidentiĝis seneraraj.

Ĉi tien, en larĝan koridoron de la spaco, libera de stelamasoj kaj malhelaj nuboj, estis sendita «Teluro» — la unua pulsa stelŝipo de la Tero. Tiu tipo de stelŝipoj, moviĝantaj en la nul-spaco, devis atingi multe pli forajn profundaĵojn de la Galaksio, ol la antaŭaj nukle-raketaj, anamezonaj stelŝipoj, flugintaj kun rapido je kvin sesonoj kaj ses seponoj de la lumrapido. La pulsaj ŝipoj agis laŭ la principo de kunpremo de la tempo kaj estis miloble pli rapidaj. Sed ilia danĝera flanko estis tio, ke la stelŝipo en la momento de pulsado ne povis esti regata. Homoj same povis elteni pulsadon nur en senkonscia stato, kaŝitaj ene de potenca magneta kampo. «Teluro» moviĝis kvazaŭ per saltoj, ĉiufoje zorgeme esplorante, ĉu estas libera la vojo por sekva pulsado.

Preter la Serpento, en preskaŭ senstela spaco de la altaj latitudoj de la Galaksio, «Teluro» devis trairi en la konstelacion Herkulo, al karbona stelo.

«Teluron» oni sendis en la nekredeble foran flugon, por ke ĝia ŝipanaro esploru enigmajn procezojn de transformiĝo de materio rekte sur la karbona stelo, tre gravajn por la tera energi-produktado. Oni konjektis, ke la stelo estis ligita kun malhela nubo en formo de rotacianta elektromagneta disko, turnita per la eĝo al la Tero. Sciencistoj atendis, ke ili vidos

ripeton de historio de la kreiĝo de nia planeda sistemo relative nemalproksime de la Suno.

«Nemalproksime» — tio estas cent dek parsekoj, aŭ tricent kvindek jaroj da iro de luma radio…

Kari Ram kontrolis la defendajn aparatojn. Ili montris, ke ĉiuj ligoj de la aŭtomatoj de la ŝipo estas sendifektaj. La juna astronaŭto ekmeditis.

Tre fore, en distanco je sepdek ok lumjaroj, restis la Tero — bela, aranĝita de la homaro por hela vivo kaj inspira krea laboro. En tiu socio sen klasoj ĉiu homo bone konis la tutan planedon. Ne nur ĝiajn fabrikojn, minejojn, kampojn kaj marajn plantejojn, sciencajn kaj esplorajn centrojn, muzeojn kaj rezervejojn, sed ankaŭ plaĉajn al koro anguletojn de ripozo, soleco aŭ izoliĝo kun amato.

Kaj for de tiu mirakla mondo la homo, starigante al si mem altajn postulojn, profundiĝadis ĉiam pli malproksime en kosmajn glaciajn abismojn, ĉasante novajn sciojn, divenojn de enigmoj de la naturo, kiu ne konkereblis sen kruela rezisto. Ĉiam pli malproksime iris la homo for de la Luno, priverŝita per mortiga rentgena kaj ultraviola radiado de la Suno, for de la varmega kaj senviva Venuso kun ĝiaj naftaj oceanoj, glueca peĉa grundo kaj eterna nebulo, for de la malvarma, surŝutita per sabloj Marso kun apenaŭ vegetanta subtera vivo. Tuj kiam komenciĝis la esploro de Jupitero, novaj ŝipoj atingis jam la plej proksimajn stelojn. Teraj stelŝipoj vizitis la Alfa-n kaj la Proksiman de la Centaŭro, la stelon de Barnard, Siriuson, la Eta-n de Eridano kaj eĉ la Taŭ-on de la Baleno. Certe, ne la stelojn mem, sed iliajn planedojn aŭ proksimajn ĉirkaŭaĵojn, se tio estis duopaj steloj, kiel Siriuso, sen planedaj sistemoj.

Sed la interstelaj ŝipoj de la Tero ankoraŭ ne estis sur planedoj, kie la vivo jam atingis sian superan formon, kie loĝas pensantaj estaĵoj — homoj.

El foraj abismoj de la kosmo ultramallongaj radiondoj portadis informojn de loĝataj mondoj; iufoje ili venadis sur la Teron jarmilojn post la sendo. La homaro estis nur lernanta legi tiujn elsendojn kaj komencis koncepti, kia oceano da scioj, teĥniko kaj arto turniĝas inter loĝataj mondoj de nia Galaksio. Mondoj, ankoraŭ ne atingeblaj. Kion do diri pri aliaj stelaj insuloj — galaksioj, disigitaj per distancoj je milionoj da lumjaroj!.. Sed pro tio nur pligrandiĝadis la strebo atingi planedojn, loĝatajn de homoj, eĉ ne similaj al la teraj, sed same konstruintaj saĝan, ĝuste evoluantan socion, kie ĉiu havas sian parton de feliĉo, plej eble grandan ĉe ilia nivelo de potenco super la naturo. Tamen, estis sciate, ke ekzistas tute similaj al ni homoj, kaj da tiaj, probable, estas pli multe. La leĝoj de evoluo de planedaj sistemoj kaj de vivo sur ili estas homogenaj ne nur en nia Galaksio, sed ankaŭ en la tuta konata de ni parto de la kosmo.

La pulsa stelŝipo — la lasta invento de genio de la Tero — ebligas veni al vokoj de foraj mondoj. Se la flugo de «Teluro» iĝos sukcesa, tiam… Tamen, kiel ĉio en la vivo, la nova invento havas du flankojn.

— Kaj jen la dua flanko… — Enpensiĝinte, Kari Ram ne rimarkis, ke diris la lastajn vortojn laŭte.

Subite malantaŭe aŭdiĝis la agrabla kaj forta voĉo de Mut Ang:

Jen dua flanko de la am':
Kio profundas, kiel maro,
Tuj montros sin insida baro!
Neeviteble — ĝi devenas de Adam'!

Kari Ram tremeris.

— Mi ne sciis, ke ankaŭ vi interesiĝas pri antikva muziko, — ridetis la ŝipestro. — Tiu romanco aĝas ne malpli ol kvin jarcentojn!

— Mi tute nenion scias! — ekkriis la astronavigaciisto. — Mi pensis pri nia stelŝipo. Pri tio, kiam ni revenos…

La ŝipestro iĝis serioza.

— Ni faris nur la unuan pulsadon, kaj vi pensas pri reveno?

— Ho ne! Por kio do mi penis trafi en la nombron de elektitoj por la flugo? Al mi ŝajnis… ja ni revenos sur la Teron, kiam tie pasos sepcent jaroj kaj, malgraŭ la duobliĝinta vivdaŭro de la homo, eĉ pranepoj de niaj gefratoj jam estos mortintaj…

— Ĉu vi tion ne sciis?

— Sciis, certe, — obstine daŭrigis Ram. — Sed en mian kapon venis alia penso.

— Mi komprenis. Ĉu ŝajna senutileco de nia flugo?

— Jes! Jam antaŭ la invento kaj la konstruo de «Teluro» forflugis ordinaraj raketaj stelŝipoj al Fomalhaŭto, Kapelo kaj Arkturo. La fomalhaŭta ekspedicio estas atendata post du jaroj — jam pasis kvindek. Sed el Arkturo kaj Kapelo la ŝipoj venos ankoraŭ post kvardek-kvindek jaroj: ĝis tiuj steloj ja estas dek du kaj dek kvar parsekoj. Kaj nun oni jam konstruas pulsajn ŝipojn, kiuj povos trafi al Arkturo dum unu pulsado. Dum tiu tempo, dum kiu ni faros nian flugon, la homoj definitive venkos la tempon, aŭ la spacon, se vi deziras. Tiam niaj teraj ŝipoj trafos multe pli malproksimen,

ol ni, kaj ni revenos kun ŝarĝo da malnoviĝintaj kaj senutilaj scioj…

— Ni foriris de sur la Tero, kiel foriras el la vivo mortintoj, — malrapide diris Mut Ang, — kaj revenos malfruiĝintaj en evoluo, kun restaĵoj de la pasinteco.

— Ĝuste pri tio mi pensis!

— Vi pravas kaj profunde malpravas. Evoluo de scioj, akumulo de sperto devas esti seninterrompaj. Alie rompiĝos leĝoj de evoluo, kiuj ĉiam estas malglataj kaj kontraŭdiraj. Imagu, ke antikvaj naturesploristoj, ŝajnantaj al ni naivaj, komencus atendi, nu, ni diru, inventon de modernaj kvantumaj mikroskopoj. Aŭ terkulturistoj kaj konstruistoj de fora pasinteco, abunde priverŝintaj nian planedon per sia ŝvito, komencus atendi aŭtomatajn maŝinojn kaj… tute ne elirus el humidaj terkabanoj, nutrante sin per mizeraj pecoj, donataj de la naturo!

Kari Ram sonore ekridis. Mut Ang daŭrigis sen rideto:

— Ni estas same vokitaj plenumi nian devon, kiel ĉiu ano de la socio. Pro tio, ke ni unuaj tuŝos ankoraŭ neviditajn profundaĵojn de la kosmo, ni mortis por sepcent jaroj. Tiuj, kiuj restis sur la Tero, por ĝui la tutan ĝojon de la tera vivo, neniam spertos grandajn sentojn de homo, rigardinta en sekretojn de evoluo de la Universo. Kaj tiel estas en ĉio. Sed la reveno… Vi vane timas la estontecon. En ĉiu etapo de sia historio la homaro en io revenadis malantaŭen, malgraŭ la ĝenerala leviĝo laŭ la leĝo de spirala evoluo. Ĉiu jarcento havis proprajn neripeteblajn specialaĵojn kaj samtempe trajtojn, ĝeneralajn al ĉiuj… Kiu povas diri, eble, tiu ero de scio, kiun ni liveros sur nian planedon, servos al nova ekflugo de scienco, al plibonigo de vivo de la homaro. Kaj ankaŭ ni mem revenos el profundo de la pasinteco, sed

alportos al novaj homoj niajn vivojn kaj korojn, fordonitajn al la estonteco. Ĉu ni venos fremdaj? Ĉu povas iĝi fremda tiu, kiu servas per plenaj fortoj? Ja homo estas ne nur sumo de scioj, sed ankaŭ komplikega arkitekturo de sentoj, kaj en tio ni, spertintaj tutan malfacilecon de longa vojo tra la kosmo, ne iĝos malpli bonaj ol tiuj, la estontaj… — Mut Ang silentis iom kaj per tute alia, moka tono finis: — Mi ne scias, kiel por vi, sed por mi estas tiel interese vidi la estontecon, ke nur pro sola tiu afero… — …eblas provizore morti por la Tero! — ekkriis la astronavigaciisto.

La estro de «Teluro» kapjesis.

— Iru lavi vin, manĝu, la sekva pulsado estas jam baldaŭ! Tej, por kio vi revenis?

La asistanto de la estro kuntiris la ŝultrojn.

— Mi deziras pli rapide ekscii la vojon, metitan de la aparatoj. Mi pretas anstataŭi vin.

Kaj sen pluaj vortoj la astrofizikisto premis butonon meze de la regpanelo. Konkava polurita kovrilo sensone deŝoviĝis, kaj el la profundo de la aparato leviĝis spirale tordita rubando de arĝenteca metalo. Ĝin trais maldika nigra trunko, signifanta la kurson de la ŝipo. Kiel juvelŝtonoj, brilis sur la spiralo malgrandegaj lumetoj — steloj de diversaj spektraj klasoj, preter kiuj iris la vojo de «Teluro». Montriloj de sennombraj ciferplatoj komencis dancon de preskaŭ konsciaj movoj. La komputiloj estis ekvilibrigantaj la rekton de la sekva pulsado tiel, ke ĝi kuŝu plej eble malproksime de steloj, malhelaj nuboj kaj nebulozoj de lumanta gaso, kiuj povis kaŝi ankoraŭ ne konatajn astrojn.

Enprofundiĝinte en la laboron, Tej Eron ne rimarkis, kiel pasis kelkaj silentaj horoj. La grandega stelŝipo daŭrigis sian kuradon en nigran malplenon de la spaco. La kamaradoj de

la astrofizikisto kviete sidis en profundo de duonronda divano, apud masiva triobla pordo, izolanta la stirejon disde ceteraj ejoj de la ŝipo.

Gaja sonoro de etaj sonoriloj signalis la finon de la kalkuloj. La estro de la stelŝipo malrapide aliris la regpanelojn.

— Sukcese! La dua pulsado povas esti preskaŭ trioble pli longa, ol la unua...

— Ne, ĉi tie estas tridek-procenta nedifiniteco! — Tej almontris la finan pecon de la nigra trunko, apenaŭ videble vibrantan samtakte kun montriloj, ligitaj kun ĝi.

— Jes, plenda difiniteco konsistigas kvindek sep parsekojn. Ni forĵetu kvin por eblo de kaŝitaj eraroj — estu kvindek du. Preparu la pulsadon.

Denove oni kontrolis ĉiujn sennombrajn meĥanismojn kaj ligojn de la ŝipo. Mut Ang konektiĝis kun la kajutoj, kie troviĝis la endormigitaj ceteraj kvin anoj de «Teluro».

La aŭtomatoj de fiziologia observo notis, ke la organismoj de la dormantoj estas en normala stato. Tiam la estro ŝaltis defendan kampon ĉirkaŭ la loĝaj ejoj de la ŝipo. Sur malbrilaj paneloj de la maldekstra muro ekkuris ruĝaj strekoj — strioj de gaso en tuboj, kaŝitaj malantaŭ ili.

— Ĉu tempas? — iomete kuntirante la brovojn, demandis Tej Eron la estron.

Tiu kapjesis. La tri deĵorantoj senvorte malleviĝis en la profundajn fotelojn, fiksante sin en ili per aeraj kusenoj. Kiam estis fiksita la lasta agrafo, ĉiu prenis el kesteto en la maldekstra brakapogilo aparaton por injekto, pretan por uzo.

— Do, ankoraŭ por cent kvindek jaroj da tera vivo! — diris Kari Ram, almetinte la aparaton al la nudigita brako.

Mut Ang atente rigardis lin. La okuloj de la junulo lumis per facila moko, karaktera por sana kaj tute ekvilibra homo. La estro atendis, kiam liaj kamaradoj malstreĉiĝis en la foteloj kaj fermis la okulojn, senkonsciiĝis. Tiam li ŝaltis stangetojn sur skatoleto ĉe sia genuo. Sensone kaj sencede, kiel la sorto mem, malleviĝis de la plafono masivaj kloŝoj. Je minuto antaŭ tio Mut Ang ŝaltis meĥanikajn robotojn, regantajn la pulsadon kaj la defendan kampon. Sub la kloŝo en malforta lumo de blueta nokta lampo la estro legis la indikojn de la kontrolaj aparatoj kaj nur post tio dormigis sin…

* * *

La stelŝipo eliris el la kvara pulsado. Nun la enigma suno — la celo de la flugo — elkreskis sur ekranoj de la dekstra, «norda» flanko ĝis amplekso de la Suno, videbla el Merkuro.

La kolosa stelo el rara klaso de «malhelaj» karbonaj steloj estis detale esplorata. «Teluro» iris kun subluma rapido en distanco je malpli ol kvar parsekoj disde la giganta malhela stelo KNT-8008, apenaŭ videbla el la Tero eĉ per potencaj teleskopoj. Tiaj steloj (ilia diametro egalis al cent kvindek — cent sepdek diametroj de nia Suno) diferencis per abundo da karbono en siaj atmosferoj. Ĉe temperaturo je du-tri mil gradoj atomoj de karbono estis kuniĝantaj en specialajn ĉenajn molekulojn, ĉiu el ili konsistis el tri atomoj. Atmosfero de stelo kun tiaj molekuloj kaptadis radiadon de la viola parto de la spektro, kaj la lumo de tia giganto estis tre malforta kompare kun ĝia amplekso.

Sed la centroj de karbonaj gigantoj, varmigitaj ĝis cent milionoj da gradoj, estis potencaj generiloj de neŭtronoj kaj transformadis malpezajn elementojn en pezajn kaj eĉ en

transuraniajn, ĝis kaliforniumo kaj rusiumo, kiel estis nomita la plej peza el elementoj kun atoma pezo 401, kreita jam antaŭ kvar jarcentoj. Sciencistoj opiniis, ke fabrikoj de pezaj elementoj de la Universo estis la karbonaj steloj. Ili dissemadis tiujn elementojn en la spaco post periodaj eksplodoj. Riĉigo de la ĝenerala ĥemia konsisto de nia Galaksio okazas ĝuste pro efiko de la malhelaj karbonaj gigantoj.

La pulsa stelŝipo finfine donis al la homaro eblon esplori karbonan stelon el proksima distanco, kompreni esencon de okazantaj en ĝi procezoj de transformo de materio. Por ilia klarigo fizikistoj de la Tero ankoraŭ ne trovis ĉiujn ŝlosilojn.

La ŝipanaro de la stelŝipo vekiĝis, kaj ĉiu ekokupiĝis pri tiuj esploroj, por kiuj li mortis por la Tero por sepcent jaroj. La moviĝo de la ŝipo ŝajnis nun tre malrapida, sed pli rapida kuro ja ne necesis.

«Teluro» iris, iomete deflankiĝante suden for de la karbona stelo, por teni la ekranon de la lokalizilo ekster ĝia radiado. Kaj ĝia nigra spegulo dum semajnoj, monatoj kaj jaroj plu restis senbrile malhela. «Teluro», aŭ, kiel ĝi estis indikita en la registro de la kosma floto de la Tero, «KK-1 (T-685)», la unua stelŝipo de konvertita kampo, aŭ la sescent okdek kvina en la ĝenerala listo de kosmaj ŝipoj, ne estis tiom granda, kiel malproksimaj sublumaj stelŝipoj. Oni rezignis ilian konstruadon nur antaŭnelonge — post la invento de la pulsaj ŝipoj.

Tiuj kolosaj ŝipoj portadis ŝipanaron ĝis ducent homoj, kaj ŝanĝo de generacioj permesis penetri sufiĉe profunde en la interstelan spacon.

Kun ĉiu reveno de malproksima stelŝipo sur la Tero aperadis kelkaj dekoj da venintoj el alia tempo — reprezentantoj de

fora pasinteco. Kaj kvankam nivelo de evoluo de tiuj antikvuloj estis tre alta, tamen novaj tempoj ŝajnis por ili fremdaj, kaj ofte profunda melankolio aŭ ermiteco iĝadis sorto de la kosmaj vagantoj.

Nun la pulsaj stelŝipoj ĵetos homojn eĉ pli malproksimen. Pasos nemulte da tempo, laŭ mezuro de la astronaŭtoj, kaj en la homa socio aperos miljaraj Metuŝelaĥoj. Tiuj, kies sorto estos vojaĝi al aliaj galaksioj, revenos sur la gepatran planedon post milionoj da jaroj. Tia iĝis la reversa flanko de foraj kosmaj flugoj, la insida baro, metita de la naturo al sia neadmonebla filo. En la novaj stelŝipoj ŝipanaro konsistigis nur ok homojn. Al tiuj vojaĝantoj en senfinajn forojn de la kosmo, kaj samtempe en la estontecon, estis malpermesite, abole al la antaŭaj aprobaj decidoj, havi infanojn dum la vojaĝo.

Kaj kvankam «Teluro» estis malpli granda, ol ĝiaj antaŭuloj, tamen ĝi estis grandega ŝipo, kie vaste lokiĝis ĝia malmultenombra ŝipanaro.

La vekiĝo post la longa dormo kaŭzis, kiel ĉiam, leviĝon de viva energio. La ŝipanaro de la stelŝipo — precipe junaj homoj — pasigadis liberan tempon en la gimnastika halo.

Ili elpensadis komplikegajn ekzercojn, fantaziajn dancojn aŭ, surmetinte depuŝantajn zonojn kaj ringojn sur manojn kaj piedojn, faradis kaprompajn akrobataĵojn en la kontraŭgravita angulo de la halo. La astronaŭtoj ŝatis naĝi en granda baseno kun jonizita lumanta akvo, konservinta la belegan bluecon de la lulilo de popoloj de la Tero — Mediteraneo.

Kari Ram rapide demetis la laboran veston kaj impetis al la baseno, sed lin haltigis gaja voĉo:

— Kari, helpu! Sen vi mi ne sukcesas fari tiun turnon.

Alta junulino-ĥemiisto, Tajna Dan, en mallonga tuniko el verda, samtona kun ŝiaj okuloj, brilanta teksaĵo, estis la plej gaja kaj juna anino de la ekspedicio. Ŝi plurfoje indignigis la trankvilan Kari-n per sia impeta abrupteco, sed dancojn li ŝatis ne malpli, ol Tajna, denaska dancistino. Li kun rideto aliris al ŝi.

Maldekstre, de sur alto de platformo super la baseno, lin salutis Afra Devi, la biologino de la stelŝipo. Ŝi estis zorgeme kunmetanta mason da siaj nigraj haroj antaŭ ekzerco sur trapezo. Al Afra aliris, singarde paŝante laŭ risorta plasto, Tej Eron, etendante malantaŭ la dorso de la junulino la muskolan, fortan brakon. Balanciĝante samtakte kun moviĝoj de la saltotabulo, Afra fleksiĝis malantaŭen, sur tiun fidindan apogon. Por sekundo ili ambaŭ rigidiĝis, sunbrunaj, fortaj kaj certaj, kun glata haŭto, kiun donas al homo nur sana vivo en freŝa aero sub suno. Per apenaŭ rimarkebla moviĝo la juna virino retrofleksiĝis pli, faris plenan turnon ĉirkaŭ la brako de la asistanto de la estro, kaj ili ambaŭ ekflugis super la halo, plektiĝante, kvazaŭ en danco.

— Li ĉion forgesis! — kantis Tajna Dan, kovrante la okulojn de la meĥanikisto per pintoj de la varmegaj fingroj.

— Ĉu ne estas bele? — respondis tiu per demando kaj altiris al si la junulinon en unua moviĝo de danco, enirinte en la strion de sona fono.

Kari kaj Tajna estis la plej bonaj dancistoj de la ŝipo. Nur ili scipovis fordoni sin plene al melodio kaj ritmo, malŝaltante ĉiujn aliajn pensojn kaj sentojn. Kaj Kari forflugis en la mondon de danco, sentante nenion, krom ĝuo pro akordaj facilaj movoj. La mano de la junulino, kuŝanta sur lia ŝultro, estis forta kaj karesa. La verdaj okuloj malheliĝis.

— Vi kaj via nomo estas unu, — flustris Kari. — Mi memoras, ke «tajna» en antikva lingvo[1] signifas nekonatan, nedivenitan.

— Vi ĝojigas min, — sen rideto respondis la junulino, — al mi ĉiam ŝajnis, ke sekretoj restis nur en la kosmo kaj sur nia Tero ili ne plu ekzistas. Ilin ne havas la homoj — ni ĉiuj estas simplaj, klaraj kaj puraj!

— Kaj ĉu vi bedaŭras pri tio?

— Fojfoje. Mi ŝatus renkonti tian homon, kiel en fora pasinteco: devigintan kaŝi siajn revojn, siajn sentojn disde ĉirkaŭanta kolero, hardi ilin, kreskigi neŝanceligeblaj, plenaj je nekredebla forto.

— Ho, mi komprenas! Sed mi pensis ne pri homoj kaj bedaŭris nur pri nemalkaŝitaj sekretoj… Kiel en antikvaj romanoj: ĉie estas misteraj ruinoj, nekonataj profundaĵoj, nekonkeritaj altaĵoj, kaj pli frue — sorĉitaj, malbenitaj kaj posedantaj misterajn fortojn boskoj, fontoj, kaŝitaj padoj, domoj.

— Jes, Kari! Estus bone ankaŭ ĉi tie, en la stelŝipo, trovi sekretajn angulojn, malpermesitajn pasejojn.

— Kaj ili kondukus en nekonatajn ĉambrojn, kie kaŝiĝus…

— Kio kaŝiĝus?

— Mi ne scias, — silentinte iom, agnoskis la meĥanikisto kaj haltis.

Sed Tajna eniris en la ludon kaj, kunŝovinte la brovojn, ektrenis lin je la maniko. Kari sekvis la junulinon, kaj ili eliris el la sporta halo en malhele prilumitan flankan pasejon. Indikiloj de vibrado estis egalmezure kaj nehele pulsantaj,

kvazaŭ la muroj de la ŝipo luktis kontraŭ alvenanta dormo. La junulino faris kelkajn rapidajn senbruajn paŝojn kaj rigidiĝis. Ombro de enuo glitis sur ŝia vizaĝo tiel rapide, ke Kari ne povus ĵuri, ke li vere rimarkis ĉe ŝi tiun signon de anima malforteco. Nekonata sento dolore tranĉis lin. La meĥanikisto ree prenis la manon de Tajna.

— Ni iru en la bibliotekon. Restas du horoj ĝis mia deĵorado.

Ŝi obeeme direktis sin en la centron de la ŝipo.

La biblioteko, aŭ la halo de komunaj okupiĝoj, situis rekte malantaŭ la centra stirejo, kiel en ĉiuj stelŝipoj. Kari kaj Tajna malfermis hermetikan pordon de la tria transversa koridoro kaj eliris al la duklapa elipso de luko de la centra pasejo. Kiam Kari surpaŝis bronzan plateton kaj la pezaj klapoj sensone disŝoviĝis, tuj la gejunuloj ekaŭdis potencan vibrantan sonon. Tajna ĝoje kunpremis la fingrojn de Kari.

— Mut Ang!

Ili ambaŭ glitis en la bibliotekon. Difuzita lumo, ŝajne, serpentumis kiel fumo sub la malbrila plafono. Du homoj sidis en profundaj foteloj inter kolonetoj de filmotekoj, kaŝite en ombroj de niĉoj. Tajna ekvidis la kuraciston Svet Sim-on kaj la kvadratan figuron de Jas Tin, la inĝeniero de pulsaj aparatoj, revanta pri io, ferminte la okulojn. Maldekstre, sub glataj konketoj de akustikaj aparatoj, kliniĝis super la arĝenteca kovrilo de la EMVF la estro mem de «Teluro».

EMVF — elektromagneta violon-fortepiano — jam delonge anstataŭis malmole sonantan temperitan fortepianon, konservinte ĝian multevoĉan komplikecon kaj aldoninte al ĝi riĉecon de violonaj nuancoj. Sonamplifiloj de tiu instrumento povis doni al ĝi en necesaj momentoj afekciantan forton.

Mut Ang ne rimarkis la enirintojn. Li iomete kliniĝis antaŭen, levinte la vizaĝon al rombaj paneloj de la plafono. Same kiel en antikva fortepiano, fingroj de muzikisto determinis ĉiujn nuancojn de sono, kvankam ili produktis sonon ne helpe de marteleto kaj kordo, sed per fajnegaj elektronikaj impulsoj de preskaŭ cerba delikateco.

Harmonie kunplektitaj temoj de unueco de la Tero kaj la kosmo komencis disduiĝi, malproksimiĝi. Kontraŭdiroj de trankvila malgajo kaj de kruela fora tondro ekboladis, plifortiĝadis, interrompiĝante per sonoraj notoj, kvazaŭ per krioj de malespero. Kaj subite la egalmezura, melodia disvolviĝo de la temo rompiĝis. La bato de kunpuŝiĝo estis frakasa, kaj ĉio disŝutiĝis per lavango de disonancoj, glitinte, kiel en malhelan lagon, en malakordajn plendojn de nerevenigebla perdo.

Neatendite sub la fingroj de Mut Ang naskiĝis klaraj kaj puraj sonoj de diafana ĝojo, ĝi kuniĝis kun kvieta malgajo de la akompano.

En la bibliotekon sensone glitis Afra Devi en blanka ĥalato. Svet Sim, la kuracisto de la ŝipo, komencis fari al la estro iajn signojn. Mut Ang levis sin, kaj la silento forpelis la potencon de sonoj, kiel rapida tropika nokto vesperan ĉielruĝon.

La kuracisto kaj la estro eliris, akompanataj per maltrankviligitaj rigardoj de la aŭskultantoj. Al la dua astronavigaciisto dum la deĵorado okazis tre rara malfeliĉo — atako de pusa apendicito. Probable, li ne plenumis absolute precize la programon de kuraca preparo al kosma vojaĝo. Kaj nun Svet Sim petis permeson de la estro pri urĝa operacio.

Mut Ang esprimis dubon. Moderna medicino, ekposedinta metodojn de impulsa nerva reguligo de homa organismo,

kiel en elektronikaj aparatoj, povis forigi multajn malsanojn.

Sed la kuracisto de la stelŝipo persvadis la estron. Li pruvis, ke ĉe la malsanulo restos prikuracita nesto de malsano, kiu povos kaŭzi novan atakon ĉe grandaj fiziologiaj suprestreĉoj, spertataj de la astronaŭtoj.

La astronavigaciisto ekkuŝis sur larĝan kuŝejon, ĉirkaŭplektita per dratoj de impulsaj sentiloj. Tridek ses aparatoj estis observantaj la staton de la organismo. En la malheligita ĉambro egalmezure ekpulsis kaj malforte ektintis la hipnotiga aparato. Svet Sim ĉirkaŭrigardis la aparatojn kaj kapjesis al Afra Devi, la asistanto de la kuracisto. Ĉiu ŝipano de «Teluro» havis kelkajn profesiojn.

Afra alŝovis diafanan kubon. En blueta likvaĵo kuŝis artika metala aparato, simila al granda skolopendro. Afra elprenis el la likvaĵo la aparaton kaj el alia vazo eltiris konusan mufon kun alkonektitaj al ĝi maldikaj dratoj aŭ tubetoj. Facila klako de krampo — kaj la metala skolopendro ekmoviĝis, eligante apenaŭ aŭdeblan zumadon.

Svet Sim kapjesis, kaj la aparato malaperis en la malfermita buŝo de la astronavigaciisto, plu trankvile spiranta. Eklumis duondiafana ekrano, oblikve metita super la ventro de la malsanulo. Mut Ang alŝoviĝis pli proksime. En verdeta lumo grizaj konturoj de la internaĵoj estis tute klaraj, kaj laŭ ili estis malrapide moviĝanta la artika aparato. Facila eklumo brilis, kiam la aparato donis impulson al la fermanta muskolo — sfinktero de la stomako, penetris en la duodenon kaj komencis rampi laŭ komplikaj sinuoj de la maldikaj intestoj. Ankoraŭ nemulte — kaj la malakra fino de la skolopendro tuŝis la bazon de la vermforma apendico.

Ĉi tie, en la zono de pusado, doloroj estis pli fortaj, kaj pro premo de la aparato refleksaj moviĝoj de la intestoj tiel

plifortiĝis, ke iĝis necese uzi trankviligajn kuracilojn. Pasis ankoraŭ kelkaj minutoj, kaj la analiza maŝino klarigis la kaŭzon de la malsano — hazardan ŝtopiĝon de la apendico, — difinis la karakteron de la pusado kaj rekomendis necesan miksaĵon de antibiotikoj kaj seninfektigaj kuraciloj. La artika aparato eligis longajn fleksiĝemajn antenojn, kiuj profunde eniris en la apendicon. La puso estis forsuĉita, sableroj, trafintaj en la apendicon, estis forigitaj. Sekvis energia tralavo per biologiaj solvaĵoj, kiuj rapide cikatrigis la mukozon de la apendico kaj de la cekumo. La malsanulo kviete dormis, dum interne de li plu agis la brava aparato, regata de aŭtomatoj. La operacio finiĝis, kaj al la kuracisto restis nur elpreni la aparaton.

La estro de «Teluro» trankviliĝis. Malgraŭ grandeco de potenco de medicino, tamen nemalofte neantaŭviditaj specialecoj de organismo (ĉar anticipe determini ilin inter miliardoj da individuoj estis neeble) kreadis neatenditajn komplikaĵojn, netimindaj en grandegaj kuracaj institutoj de la planedo, sed danĝeraj en malgranda ekspedicio.

Nenio okazis. Mut Ang revenis al la violon-fortepiano, en la senhomiĝintan bibliotekon. La estro ne deziris ludi, kaj li enprofundiĝis en pensojn.

Jam plurfoje la estro de la stelŝipo revenadis al pensoj pri feliĉo, pri estonteco.

La kvara vojaĝo en la kosmon… Sed li ankoraŭ neniam pensis fari tiom malproksiman salton tra spaco kaj tempo. Sepcent jaroj! Ĉe tia rapideco de la vivo, de kresko de novaj atingoj, malkovroj, ĉe tiaj horizontoj de scio, kiaj jam estis atingitaj sur la Tero! Estas malfacile kompari, sed sepcent jaroj signifis malmulton dum epokoj de antikvaj civilizoj, kiam evoluo de socio, ne spronita per scioj kaj neceso, iris nur al plua disvastiĝo de la homo, al loĝigo de ankoraŭ

malplenaj teritorioj de la planedo. Tiam la tempo estis senmezura kaj ĉiuj ŝanĝiĝoj de la homaro fluis malrapide, kiel iam glaciriveroj sur insuloj de Arkto kaj Antarkto. Dum milionoj da jaroj oni serĉadis nutraĵon, mortigadis bestojn kaj unu la alian.

Jarcentoj kvazaŭ estis forfalantaj en malplenon de neagado. Kio estas unu homa vivo, kio estas cent, mil jaroj?

Preskaŭ kun teruro Mut Ang pensis: kiel estus malfacile al homoj de la antikva mondo, se ili povus scii anticipe malrapidecon de tiamaj sociaj procezoj, kompreni, ke subpremo, maljusteco kaj nearanĝiteco de la planedo daŭros ankoraŭ tiom multe da jaroj? Reveni post sepcent jaroj en Antikva Egiptujo signifus trafi en saman sklavan socion, kun eĉ pli malbona subpremo; en la miljara Ĉinujo — al samaj militoj kaj dinastioj de imperiestroj, aŭ en Eŭropo — de komenco de la religia nokto trafi al la apogeo de aŭtodafeoj de inkvizicio, al la pinto de feroca obskurantismo.

Sed nun peno rigardi en estontecon tra sep jarcentoj, saturitaj per ŝanĝoj, plibonigoj kaj ekkono, kaŭzas kapturniĝon pro avida intereso al afekciantaj okazaĵoj.

Kaj se la vera feliĉo estas moviĝo, ŝanĝo, ŝanĝiĝo, do kiu povas esti pli feliĉa, ol li kaj liaj kamaradoj? Sed tamen tio ne estas tiel simpla! La homa naturo estas dueca, same kiel la mondo, kreinta ĝin. Kune kun la strebo al eternaj ŝanĝoj ni ĉiam bedaŭras la pasintecon, pli ĝuste, tion bonan en ĝi, kion filtras la memoro, kaj kio antaŭe kreskis en imagojn pri pasintaj oraj epokoj.

Tiam oni nevole serĉis bonan en la pasinteco, revis pri ĝia ripeto, kaj nur fortaj animoj povis antaŭvidi, eksenti paŝadon de neevitebla estonta plibonigo kaj aranĝo de la homa vivo. Ekde tiam en la homa animo profunde kuŝas bedaŭro pri

estinto, sopiro pri senrevena pasinteco, sento de malgajo, kaptanta nin antaŭ ruinoj kaj monumentoj de pasinta historio de la homaro. Tiu bedaŭro pri pasinteco speciale plifortiĝadis ĉe homoj maturaj, maljunaj, akumuladis malgajon ĉe pensema kaj sentema homo.

Mut Ang leviĝis de la instrumento kaj ektiris sian fortan korpon.

Jes, ĉio ĉi estas tiel kontraste kaj interese priskribita en historiaj verkoj. Kio do povas timigi la junularon de la stelŝipo en la momento, kiam ĝi faras salton en la estontecon? Ĉu soleco, manko de proksimuloj? Solecon de homo, trafinta en estontecon, multfoje pridiskutis kaj priskribis malnovaj romanoj. Solecon oni ĉiam komprenis kiel mankon de proksimuloj, parencoj, kaj tiuj proksimuloj konsistigis etan grupon da homoj, ligitaj ofte nur per pure formalaj parencaj ligoj. Sed ĉu nun, kiam estas proksima ajna el la homoj, kiam ekzistas neniaj limoj aŭ kondiĉoj, malhelpantaj al komunikado de homoj en ĉiuj anguloj de la planedo?

«Ni, la homoj de “Teluro”, perdis ĉiujn niajn proksimulojn sur la Tero. Sed tie, en la venonta estonteco, nin atendas ne malpli proksimaj, parencaj homoj, kiuj scios kaj sentos eĉ pli multe, eĉ pli intense, ol niaj samtempanoj, por ĉiam forlasitaj de ni», — jen pri kio kaj per kiaj vortoj devas paroli la estro kun la junuloj de sia ŝipanaro.

En la centra stirejo Tej Eron ŝaltis la ŝatatan de li reĝimon de vespero. Nehele lumis nur plej necesaj lampoj, kaj la granda ronda ejo ŝajnis pli komforta en la krepuska lumo. La asistanto de la estro murmuris simplan kanteton, okupiĝante pri senĉesa kontrolo de kalkuloj. La vojo de la stelŝipo estis proksima al la fino — hodiaŭ necesis turni la ŝipon en direkto de la konstelacio Serpentisto, por trairi preter la esplorita

karbona stelo. Plu proksimiĝi al ĝi iĝis danĝere. La radia premo komencas kreski tiom, ke ĉe subluma rapido de la ŝipo ĝi povas fari teruran, nekorekteblan baton.

Eksentinte ies ĉeeston malantaŭ la dorso, Tej Eron turnis sin.

Mut Ang kliniĝis super la ŝultro de la asistanto, legante sumigitajn indikojn de la aparatoj en kvadrataj fenestretoj de la malsupra vico. Tej Eron demande rigardis al sia estro, kaj tiu kapjesis. Obeante al apenaŭ rimarkebla movo de la fingroj de la asistanto, laŭ la tuta ŝipo eksonis signaloj de atento kaj normaj metalaj vortoj:

— Aŭskultu ĉiuj!

Mut Ang alŝovis al si la mikrofonon, sciante, ke en ĉiuj ejoj de la stelŝipo homoj rigidiĝis, nevole turninte la vizaĝojn al la maskitaj aperturoj de la sonigiloj: homo ankoraŭ ne malkutimiĝis rigardi en direkto de sono, kiam li deziras esti speciale atenta.

— Aŭskultu ĉiuj! — ripetis Mut Ang. — La ŝipo komencas bremsadon post dek kvin minutoj. Ĉiuj, krom la deĵorantoj, kuŝu en siaj kajutoj. La unua fazo de la bremsado finiĝos je la dek-oka horo, la dua fazo, ĉe ses «g», daŭros ses diurnojn. La turno de la ŝipo okazos post la signaloj de BD — bata danĝero. Fino!

Je la dek-oka horo la ŝipestro levis sin el la fotelo, kaj, superante ordinaran doloron de bremsado en la lumbo kaj la nuko, deklaris, ke li, probable, iros dormi por tutaj ses diurnoj de la malakcelo. La tuta ŝipanaro de «Teluro» nun estis nedeŝirebla de la aparatoj: ili atendas lastajn observojn de la karbona stelo.

Tej Eron morne rigardis al la foriranta estro. Kun ĉiu perfektigo kreskis fidindeco kaj forto de kosmaj stelŝipoj.

Estas malfacile eĉ kompari la potencon de «Teluro» kun tiuj ŝeletoj, vojaĝintaj laŭ maroj de la Tero, kiuj delonge ricevis nomon «ŝipoj». Sed tamen lia stelŝipo same estas ne pli ol ŝeleto en senfundaj profundaĵoj de la spaco… Estas iel pli trankvile, kiam la estro maldormas dum manovro.

* * *

Kari Ram preskaŭ saltis pro neatenditeco, aŭdinte gajan ridon de Mut Ang. Antaŭ kelkaj tagoj la tuta ŝipanaro estis maltrankviligita per informo pri subita malsano de la estro. En lian kajuton estis permesite eniri nur al la kuracisto, kaj ĉiuj nevole malaltigadis la voĉon, pasante preter la glata pordo, dense fermita, kiel dum akcidento. Tej Eron devis plenumi la tutan planitan programon — turnon de la ŝipo, novan akcelon de ĝi, por eliri el la regiono de radia premado de la karbona stelo kaj komenci pulsadon reen, al la Suno. La asistanto iris apud sia estro kaj diskrete ridetis. Evidentiĝis, ke la estro komplote kun la kuracisto intence forigis sin de la estrado, por doni al Tej Eron eblon fari la tutan operacion memstare, esperante al neniu. La asistanto neniuokaze konfesus siajn kruelajn dubojn antaŭ la turno, sed riproĉis la estron pro la maltrankvilo, kiun li faris al la tuta ŝipanaro.

Mut Ang estis ŝerce praviganta sin kaj konvinkanta Tej Eron-on pri plena sekureco de la stelŝipo en vakuo de la kosma spaco. La aparatoj ne povis erari, kvarfoja kontrolo de ĉiu kalkulo ekskludis eblon de malprecizeco. Zono de asteroidoj kaj meteorŝtonoj ĉe la stelo ne povis ekzisti en la zono de forta radia premo.

— Ĉu vi vere atendas nenion plian? — singarde demandis Kari Ram.

— Nekonsiderita hazardaĵo, certe, eblas. Sed la granda leĝo de la kosmo, nomita la leĝo de mezumo, estas por ni. Ni povas esti certaj, ke ĉi tie, en tiu malplena angulo de la kosmo, ni renkontos nenion novan. Ni revenos iomete malantaŭen kaj eniros en pulsadon laŭ la elprovita de ni direkto, rekte al la Suno, preter la Koro de la Serpento… Jam dum kelkaj tagoj ni iras al la Serpentisto. Nun estas baldaŭ!

— Sed strange: estas nek ĝojo, nek sento de bona faro, nenio, kio pravigus nian morton por la Tero por sepcent jaroj, — penseme diris Kari. — Jes, mi scias — dekmiloj da observoj, milionoj da kalkuloj, fotoj, memorregistraĵoj… Novaj enigmoj de materio malkovriĝos tie, sur la Tero… Sed kiel nevidebla kaj senpeza estas ĉio ĉi! Ĝermo de estonteco, kaj nenio pli!

— Sed kiom da lukto, penoj kaj mortoj eltenis la homaro, kaj antaŭ ĝi — trilionoj da generacioj de animaloj sur blinda vojo de historia evoluo pro tiaj ĉi ĝermoj de estonteco! — verve kontraŭdiris Tej Eron.

— Ĉio estas tiel por la racio. Sed por la sento al mi gravas nur la homo — la sola racihava forto en la kosmo, kiu povas uzi spontanean evoluon de materio, ekposedi ĝin. Sed ni, la homoj, estas tiel solecaj, senfine solecaj! Ni havas sendubajn pruvojn de ekzisto de multegaj loĝataj mondoj, sed neniu alia pensanta estaĵo ankoraŭ krucigis sian rigardon kun okuloj de homoj de la Tero! Kiom da revoj, fabeloj, libroj, kantoj, bildoj estis en antaŭsento de tiu granda evento, sed ĝi ne realiĝis! Ne realiĝis la granda, kuraĝa kaj hela revo de la homaro, naskita jam delonge, tuj kiam malaperis la religia blindeco!

— Blindeco! — enmiksiĝis Mut Ang. — Sed ĉu vi scias, kiel niaj antaŭnelongaj praŭloj jam en la epoko de unua eliro en la kosmon imagis realiĝon de tiu granda revo? Milita

konflikto, brutala detruo de ŝipoj, reciproka neniigo jam dum la unua renkontiĝo.

— Nepenseble! — pasie ekkriis Kari Ram kaj Tej Eron.

— Niaj modernaj verkistoj ne ŝatas verki pri la morna periodo de la fino de la kapitalismo, — kontraŭdiris Mut Ang. — Vi scias el la lerneja historio, ke nia homaro siatempe pasis tre krizan punkton de evoluo.

— Ho jes! — subtenis Kari. — Kiam jam malfermiĝis al la homoj potenco de ekposedo de materio kaj kosmo, sed la formoj de sociaj rilatoj ankoraŭ restis antaŭaj kaj evoluo de la socia konscio same postrestis de sukcesoj de la scienco.

— Preskaŭ preciza formulo. Vi havas bonan memoron, Kari! Sed ni diru alie: kosma scio kaj kosma potenco venis al kontraŭdiro kun primitiva ideologio de proprietulo-individuisto. La sano kaj la estonteco de la homaro dum kelkaj jaroj balanciĝis sur pesilo de la sorto, ĝis venkis la novo kaj la homaro en la senklasa socio unuiĝis en unu familion… Tie, en la kapitalisma duono de la mondo, oni ne vidis novajn vojojn kaj rigardis sian socion kiel neŝanceleblan kaj neŝanĝeblan, antaŭvidante ankaŭ en la estonteco neeviteblon de militoj kaj memekstermo.

— Kiel povis ili nomi tion revoj? — malaprobe subridis Kari.

— Sed ili nomis.

— Eble, krizajn punktojn pasas ĉiu civilizo ĉie, kie formiĝas homaro sur planedoj de aliaj sunoj, — malrapide diris Tej Eron, ĵetante rapidan rigardon al la superaj ciferplatoj de la flugaj aparatoj. — Ni konas jam du neloĝatajn planedojn kun akvo, atmosfero, kun restaĵoj de oksigeno, kie ventoj levadas nur senvivajn sablojn kaj ondojn de same senvivaj maroj. Niaj ŝipoj fotis…

— Ne, — balancis la kapon Kari Ram, — mi ne povas kredi, ke homoj, jam ekkonintaj senlimecon de la kosmo kaj tiun potencon, kiun portas al ili la scienco, povis… — …rezoni, kiel bestoj, nur ekposedintaj logikon? Sed ja la malnova socio formiĝis spontanee, sen anticipe donita celkonformeco, kiu distingigas la superajn formojn de socio, konstruitajn de la homoj. Kaj la racio de la homo, la karaktero de lia pensado same estis ankoraŭ sur la primara stadio de la rekta aŭ matematika logiko, reflektanta la logikon de la leĝoj de evoluo de materio, de la naturo, laŭ senperaj observoj. Tuj kiam la homaro akumulis historian sperton, ekkonis historian evoluon de la ĉirkaŭanta mondo, aperis la dialektika logiko kiel supera stadio de evoluo de la pensado. La homo komprenis duecon de fenomenoj de la naturo kaj de sia ekzisto. Li ekkonsciis, ke, el unu flanko, li, kiel individuo, estas tre malgranda kaj momenta en la vivo, simila al guto en oceano aŭ al eta fajrero, estingiĝanta sub vento. Sed el alia flanko li estas senmezure granda, kiel la Universo, ĉirkaŭprenata de liaj racio kaj sentoj en tuta senfineco de la tempo kaj la spaco.

La stelŝipestro eksilentis kaj, enpensiĝinte, komencis iradi antaŭ siaj asistantoj. Sur iliajn junajn vizaĝojn ekkuŝis ombro de severa koncentriteco. Mut Ang la unua rompis la estiĝintan silenton.

— En mia kolekto de historiaj filmolibroj estas unu, tre karakteriza por tiu epoko. Tiun tradukon en la modernan lingvon faris ne maŝino, sed Sania Ĉen, historiistino, mortinta en la pasinta jarcento. Ni legu ĝin! — li ridetis al avida intereso de la junuloj kaj eliris en la koridoron de la prua fako.

— Neniam mi estos vera estro! — suspiris kulpe Tej Eron. — Ne eblas scii ĉion, kion scias nia Ang.

— Sed li en mia ĉeesto diris, ke li estas malbona estro pro vasta gamo de siaj interesoj, — respondis Kari, eksidante en la fotelon de deĵoranta navigaciisto.

Tej Eron mire rigardis al la kamarado. Ili silentis, kaj la nelaŭta kantado de la aparatoj ŝajnis senŝanĝa. La grandega ŝipo, atinginte la liman rapidon, certe strebis for de la karbona stelo en la elektitan kvadraton, kie en profundega nigro de la spaco dronis, malforte flagrante, foraj galaksioj — kvar stelaj insuloj. Ili estis en tia distanco, ke lumo, irinta de tie, estis senforte mortanta en homa okulo — mirinda aparato, por kiu sufiĉus nur kelkaj kvantumoj.

Subite io okazis. Sur la ekrano de la granda lokalizilo ekbrilis kaj ektremis lumanta punkto. Aŭdiĝis akra sonoro, pro kiu la spirado de la stelŝipanoj haltis.

Tej Eron, ne pensante, donis signalon de ĝenerala alarmo — vokon de estro, ordonanta al ĉiuj ceteraj ŝipanoj okupi la porakcidentajn lokojn.

Mut Ang enkuris en la stirejon kaj per du saltoj trafis al la regpanelo. La nigra spegulo de la lokalizilo ekvivis. En ĝi, kiel en senfunda lago, naĝis nana globeto da lumo — ronda, kun kontrastaj randoj. Ĝi estis ŝanceliĝanta supren kaj malsupren, malrapide derampante dekstren. La astronaŭtoj miris, ke la robotoj, preventantaj kunpuŝiĝon de la ŝipo kun meteorŝtonoj, ne agis. Ĉu tio signifas, ke sur la ekrano estas ne ilia reflektita serĉa radio, sed la fremda?!

La stelŝipo plu iris laŭ la sama kurso, kaj la luma punkto nun estis tremanta en la malsupra dekstra kvadrato. Diveno igis tremeri Mut Ang-on, mordi la lipojn Tej Eron-on, ĝis doloro kunpremi randon de la regpanelo Kari Ram-on. Io senekzempla estis fluganta renkonten, eligante fortan

radion de lokalizilo, saman, kian estis ĵetanta malproksime antaŭ sin «Teluro».

Tiel varmega estis la deziro, ke la diveno praviĝu, ke post la freneza ekflugo de espero ili ne falu en abismon de elreviĝo, jam centojn da fojoj okazinta al astronaŭtoj de la Tero, ke la estro rigidiĝis, timante diri eĉ unu vorton. Kaj ŝajne lia maltrankvilo transdoniĝis al tiuj, la antaŭaj.

La lumanta punkto sur la ekrano estingiĝis, ekbrilis ree kaj ekpulsis kun intervaloj, plioftigante ekbrilojn, po kvar kaj du. Tiu reguleco de alternado povis esti kreita nur de la forto, sola en la tuta Universo — de la homa penso.

Ne plu restis duboj: renkonten iris stelŝipo.

Ĉi tie, en senmezura foro de la spaco, unuafoje atingita de tera ŝipo, tio povis esti nur stelŝipo de alia mondo, el planedoj de alia, malproksima stelo.

La radio de la ĉefa lokalizilo de «Teluro» same iĝis interrompa. Kari Ram sendis kelkajn signalojn de la konvencia luma kodo. Ŝajnis tute nekredebla, ke tie, antaŭe, tiuj simplaj movoj de butono kaŭzas sur ekrano de la nekonata ŝipo regulajn alternojn de ekbriloj.

La voĉo de Mut Ang en la sonigiloj de la ŝipo montris lian emocion.

— Aŭskultu ĉiuj! Renkonten iras fremda ŝipo! Ni deflankiĝas de la kurso kaj komencas urĝan bremsadon. Ĉesigu ĉiujn laborojn! Urĝa bremsado! Ĉiuj — al la lokoj de la alteriga ordo!

Oni ne devis perdi eĉ sekundon. Se la renkonta ŝipo iris kun proksimume sama rapido, kiel «Teluro», do rapido de proksimiĝo de la stelŝipoj estis proksima al la luma,

atingante ducent naŭdek kvin mil kilometrojn dum sekundo. La lokalizilo disponigis al la homoj kelkajn sekundojn. Tej Eron, dum Mut Ang estis parolanta mikrofone, ion flustris al Kari. Pala pro streĉo, la junulo komprenis per duonvorto kaj faris iajn manipulojn sur la regpanelo de la lokalizilo.

— Brile! — ekkriis la estro, observante, kiel sur la kontrola ekrano la radio desegnis sagon, kurbiginte ĝin maldekstren, malantaŭen, kaj volviĝis en spiralon.

Pasis ne pli ol dek sekundoj. Sur la ekrano glitis lumanta sagsimila konturo, fleksiĝis al la dekstra flanko de la nigra rondo kaj ekturniĝis per momenta spiralo. Suspiro de faciliĝo, preskaŭ ĝemo, elŝiriĝis samtempe ĉe la homoj en la centra stirejo. Tiuj, la nekonataj, flugantaj renkonten el misteraj profundaĵoj de la kosma spaco, komprenis! Tempas!

Eksonoris alarmaj sonoriloj. Nun jam ne radio de la fremda lokalizilo, sed solida ŝipkorpo reflektiĝis sur la ĉefa ekrano. Tej Eron per fulmorapida movo malŝaltis la roboton, pilotintan la ŝipon, kaj mem donis al «Teluro» malgrandegan deflankiĝon dekstren. La sonoro eksilentis, la nigra lago de la ekrano estingiĝis. La homoj apenaŭ sukcesis rimarki luman strekon, glitintan sur la panorama lokalizilo de la dekstra flanko. La ŝipoj disiris kun neimagebla rapido kaj forkuris malproksimen.

Pasos kelkaj tagoj, antaŭ ol ili rekuniros. La momento ne estas perdita, ambaŭ stelŝipoj bremsos, turniĝos kaj laŭ kurso, kalkulita per precizaj maŝinoj, ree aliros la lokon de la renkontiĝo.

— Aŭskultu ĉiuj! Ni komencas urĝan bremsadon! Donu signalojn de preteco laŭ la sekcioj! — parolis en la mikrofonon Mut Ang.

Verdaj lumoj de preteco de la sekcioj viciĝis super la estingiĝintaj indikiloj de motoraj nombriloj. La motoroj de la ŝipo eksilentis. La tuta stelŝipo rigidiĝis en atendo. La ŝipestro ĉirkaŭrigardis la stirejon kaj senvorte kapmontris al la foteloj, samtempe ŝaltinte la roboton, kiu devis regi la bremsadon. La asistantoj vidis, kiel Mut Ang kuntiris la brovojn super skalo de la programo kaj turnis la ĉefan klemon al cifero «8».

Gluti pilolon — malaltigilon de kora aktiveco, ĵeti sin en la fotelon kaj premi ŝaltilon de la roboto estis afero de kelkaj sekundoj.

La stelŝipo senteble enpikiĝis en la vakuon de la spaco — tiel en antikveco stumbladis rajdaj animaloj, kaj iliaj rajdantoj ekflugadis trans la kapon, esperante nur al la sorto. Kaj nun la giganta ŝipo kvazaŭ baŭmis. Ĝiaj «rajdantoj» ekflugis en profundon de hidraŭlikaj foteloj kaj en facilan svenon.

* * *

En la biblioteko de «Teluro» kunvenis la tuta ŝipanaro. Nur unu deĵoranto restis ĉe la aparatoj de DES, gardantaj ligojn de komplikega elektronika aparataro de la ŝipo. «Teluro» turniĝis post la bremsado, sed jam malproksimiĝis de la loko de la renkontiĝo je pli ol dek miliardoj da kilometroj. La stelŝipo iris malrapide, kun rapido je unu dudekono de la absoluta, dum ĉiuj ĝiaj komputiloj estis senĉese kontrolantaj kaj korektantaj la kurson. Necesis ree trovi la nevideblan punkton en la neĉirkaŭprenebla kosmo kaj en ĝi jam tute mikroskopan polveron — la fremdan stelŝipon. Ok tagojn devis daŭri preskaŭ neeltenebla atendo. Se ĉiuj kalkuloj kaj konduto de la ŝipo ne montros deflankiĝon pli ol la allasebla, se tiuj, la nekonataj, same ne eraros kaj havas same perfektajn aparatojn kaj obeeman ŝipon, tiam la stelŝipoj

kuniros tiom proksime, ke iĝos eble palptrovi unu la alian en la netravidebla mallumo per radioj de lokaliziloj.

Tiam unuafoje dum la tuta historio la homo tuŝos fratojn laŭ penso, fortoj kaj streboj. Tiujn, kies ĉeesto jam delonge estis antaŭdivenita, pruvita, konfirmita de la senfine sagaca racio de la homo. Monstraj abismoj de tempo kaj spaco, disigantaj loĝatajn mondojn, ĝis nun restis netraireblaj. Sed jen homoj de la Tero etendos manon al aliaj pensantaj estaĵoj de la kosmo, kaj post ili — eĉ pli malproksime, al novaj fratoj el aliaj steloj. Ĉeno de penso kaj laboro etendiĝos tra abismoj de la spaco kiel fina venko super blindaj fortoj de la naturo.

Dum miliardoj da jaroj devis barakti en malhelaj kaj varmaj anguloj de maraj golfoj malgrandaj pecetoj da viva muko, ankoraŭ dum centmilionoj da jaroj el ili formiĝadis pli komplikaj estaĵoj, finfine elirintaj sur sekaĵon. En plena dependo de ĉirkaŭantaj fortoj, en malhela lukto por vivo, por daŭrigo de la specio pasis ankoraŭ milionoj da jarcentoj, ĝis evoluis granda cerbo — fortega instrumento de serĉado de nutraĵo, de lukto por ekzisto.

Evoluo de la vivo iĝadis ĉiam pli rapida, lukto por ekzisto iĝadis pli akra, kaj akceliĝadis la natura selektado. Viktimoj, viktimoj, viktimoj — vorataj herbomanĝantoj, mortantaj pro malsato rabobestoj, pereantaj malfortaj, ekmalsanintaj, maljuniĝintaj animaloj, mortigitaj en batalo por femalo, dum defendo de idaro, pereigitaj de naturaj katastrofoj.

Tiel estis dum la tuta daŭro de la blinda vojo de evoluo, ĝis en malfacilaj vivaj kondiĉoj de la granda glacia epoko la malproksima parenco de simio anstataŭigis per konscia laboro la bestan serĉadon de nutraĵo. Tiam li iĝis la homo, ekkoninte grandegan forton de kolektiva laboro, de konsciita sperto.

Sed ankaŭ post tiam pasis ankoraŭ multaj jarmiloj, plenigitaj per militoj kaj sufero, malsato kaj subpremo, malklereco kaj espero al pli bona estonteco.

La posteuloj ne trompis siajn praulojn: la pli bona estonteco venis, la homaro, unuigita en senklasa socio, liberigita disde timo kaj premo, leviĝis al antaŭe neviditaj pintoj de scioj kaj arto. Ĝi iĝis kapabla eĉ al la plej malfacila — al konkero de kosmaj spacoj. Kaj jen finfine la tuta malfacila ŝtuparo de la historio de vivo kaj homoj, la tuta potenco de la akumulita scio kaj de senmezuraj laboraj penoj finiĝis per invento de malproksima stelŝipo «Teluro», ĵetita en profundan abismon de la Galaksio. La pinto de la evoluo de materio sur la Tero kaj en la Suna sistemo tuŝos per «Teluro» alian pinton, verŝajne, de ne malpli malfacila vojo, pasita same dum miliardoj da jaroj en alia angulo de la Universo.

Tiuj pensoj en tiu aŭ alia formo maltrankviligis ĉiun ŝipanon. Konscio de grandega responso devigis iĝi serioza eĉ la junan Tajna-n. Mizera manpleno da reprezentantoj de la multmiliarda tera homaro — ĉu povos ili esti indaj je ties heroaĵoj, laboro, fizika perfekteco, saĝo kaj persisto?

Kiel oni preparu sin por la estonta renkontiĝo? Oni memoru pri la tuta sanga kaj granda lukto de la homaro por libero de korpo kaj spirito!

La plej grava, pasiiga kaj enigma estis la demando: kiaj estas tiuj, kiuj iras nun renkonten al ni? Ĉu ili estas teruraj aŭ belaj por nia, tera, rigardo?

Afra Devi, la biologino, ekparolis.

La juna virino, iĝinta eĉ pli bela pro nerva ekscitiĝo, ofte levadis rigardon al la pentraĵo super la pordo. Farita per perspektivaj farboj, la granda panoramo de la Lunaj montoj de Ekvatora Afriko kun afekcianta kontrasto de mornaj

arbaraj deklivoj kaj de lumporta roka kresto kvazaŭ substrekis ŝiajn pensojn.

Afra parolis, ke la homaro delonge forlasis iam disvastiĝintajn teoriojn, ke pensantaj estaĵoj povas havi ajnan formon, plej malsaman konstruon. Restaĵoj de religiaj superstiĉoj igis eĉ seriozajn sciencistojn supozi, ke pensanta cerbo povas evolui en ajna korpo, same kiel antaŭe oni kredis je dioj, aperantaj en ajna aspekto. En la realo la aspekto de la homo, la sola sur la Tero estaĵo kun pensanta cerbo, certe, ne estis hazarda kaj konformis al la plej granda diversflankeco de adapto de tiaspeca animalo, al ties kapablo elteni grandegan streĉon de la cerbo kaj de ega aktiveco de la nerva sistemo.

Nia koncepto de homa belo kaj de la belo entute naskiĝis el miljara sperto — el senkonscia percepto de konstrua celkonformeco kaj perfekteco de adaptiĝo al tiu aŭ alia ago. Jen kial belaj estas kaj potencaj maŝinoj, kaj maraj ondoj, kaj arboj, kaj ĉevaloj, kvankam ĉio ĉi ege diferencas disde la homa aspekto. Kaj la homo mem jam en la animala stato danke al la evoluo de la cerbo liberiĝis disde neceso de mallarĝa specialeco, de adaptiĝo nur al unu vivmaniero, kio estas karakteriza por plej multaj animaloj.

La piedoj de la homo ne taŭgas por senĉesa kurado sur malmola, des pli sur viskoza grundo, sed tamen, ili povas garantii al li longan kaj rapidan moviĝon, helpas grimpi sur arbojn kaj rokojn. Kaj la mano de la homo estas la plej universala organo, ĝi povas plenumi milionojn da aferoj, kaj, propre, ĝuste ĝi faris la praan beston la homo.

La homo jam en fruaj stadioj de sia formiĝo evoluis kiel universala organismo, adaptita al diversaj kondiĉoj. Ĉe plua transiro al socia vivo tiu plurflankeco de la homa organismo iĝis eĉ pli granda, pli diversa, same kiel ĝia agado. Kaj belo

de la homo kompare kun ĉiuj ceteraj plej celkonforme konstruitaj animaloj, estas, krom perfekteco, ankaŭ universaleco de la destino, plifortigita kaj perfektigita per cerba agado, per spirita edukado.

— Pensanta estaĵo el alia mondo, se ĝi atingis la kosmon, same estas perfektega, universala, do bela! Neniaj pensantaj monstroj, hom-fungoj, hom-polpoj povas ekzisti! Mi ne scias, kiel tio aspektas en la realo, ĉu ni renkontos similecon de formo aŭ belon en ia alia aspekto, sed tio estas neevitebla! — finis sian elpaŝon Afra Devi.

— Al mi plaĉas la teorio, — subtenis la biologinon Tej Eron, — sed nur...

— Mi komprenis, — interrompis Afra. — Eĉ etegaj deflankiĝoj for de la kutima aspekto kreas kriplecon, kaj ĉi tie probablo de deflankiĝoj estas tro granda. Ja negrandaj deflankiĝoj de formo: mankoj de nazo, palpebroj, lipoj sur homa vizaĝo, kaŭzitaj de traŭmo, estas perceptataj de ni kiel kripleco kaj estas teruraj ĝuste pro tio, ke ili estas sur la komuna homa bazo. Buŝego de ĉevalo aŭ de hundo tre forte diferencas disde la homa vizaĝo, sed tamen ĝi estas ne malbela, eĉ bela. Tiel estas, ĉar en ĝi estas beleco de celkonformeco, dum sur traŭmita homa vizaĝo la harmonio estas rompita...

— Sekve, se ili aspekte estos tre malproksimaj de ni, do ne ŝajnos al ni monstraj? Sed se ili estos samaj, kiel ni, sed kun kornoj kaj rostroj? — ne cedis Tej.

— Kornojn pensanta estaĵo ne bezonas kaj neniam havos. Nazo povas esti eltirita simile al rostro (kvankam rostro ĉe ekzisto de manoj, sen kiuj ne povas esti homo, same ne necesas). Tio estos speciala okazo, nenecesa kondiĉo de konstruo de pensanta estaĵo. Sed ĉio, kio kreiĝas historie, rezulte de la natura selekto, iĝas leĝo, ia mezumo el multo

da deflankiĝoj. Ĝuste tiam aperas en tuta sia belo la ĉiuflanka celkonformeco. Kaj mi ne atendas kornajn kaj vostajn monstrojn en la renkontota stelŝipo — tie ili ne povas esti! Nur malsupraj formoj de vivo estas tre diversaj; ju plu alte, des pli ili similas unu al alia. Paleontologio montras al ni, en kiajn malmolajn kadrojn enmetis la evoluo la superajn organismojn — rememoru pri centoj da okazoj de plena ekstera simileco ĉe superaj vertebruloj el tute malsamaj subklasoj — marsupiuloj kaj placentuloj.

— Vi venkis! — konsentis Tej Eron kun Afra kaj kun ioma fiero pri la amikino ĉirkaŭrigardis la ĉeestantojn.

Neatendite komencis kontraŭdiri Kari Ram, facile ruĝiĝinte pro junula singenemo. Li diris, ke fremdaj estaĵoj, eĉ havante tute homan kaj belan ŝelon — korpon, — povas iĝi senfine malproksimaj de ni laŭ racio, laŭ siaj konceptoj pri la mondo kaj la vivo. Kaj, estante tiom malsamaj, ili povas iĝi kruelaj kaj teruraj malamikoj.

Tiam la biologinon ekdefendis Mut Ang.

— Nur antaŭnelonge mi pensis pri tio, — diris la estro, — kaj mi komprenis, ke sur la supera ŝtupo de evoluo povas esti nenia nekompreno inter pensantaj estaĵoj. La pensado de la homo, lia racio spegulas la leĝojn de logika evoluo de la ĉirkaŭanta mondo, de la tuta kosmo. En tiu senco la homo estas mikrokosmo. La pensado sekvas la leĝojn de la mondo, kiuj estas unuecaj ĉie. La penso, kie ajn ĝi aperu, neeviteble havos en sia bazo la matematikan kaj la dialektikan logikojn. Ne povas esti iaj «aliaj», tute malsimilaj pensomanieroj, same kiel ne povas esti homo ekster la socio kaj la naturo…

Ĝojaj ekkrioj superis la vortojn de la ŝipestro.

— Ĉu ne tro forte? — malaprobe diris Mut Ang.

— Ne, — kuraĝe kontraŭdiris Afra Devi, — oni ĉiam admiras koincidon de pensoj ĉe tuta vico da homoj. En tio estas garantio de ilia ĝusteco kaj sento de kamarada apogo… speciale se oni venas de malsamaj flankoj de la scienco…

— Ĉu vi diras pri biologio kaj sociaj sciencoj? — demandis ĝis nun silentinta Jas Tin, laŭ la kutimo aranĝinta sin en oportuna angulo de la divano.

— Jes! La plej hela en la tuta socia historio de la tera homaro estis senceda kresko de interkompreno ĉe kresko de kulturo kaj de vasteco de scioj. Ju pli alta iĝadis kulturo, des pli facile estis al diversaj popoloj kaj rasoj de la senklasa socio kompreni unu la alian, des pli hele lumis al ĉiuj la komunaj celoj de aranĝo de la vivo, neceso de unuiĝo komence de kelkaj landoj, kaj poste de la tuta planedo, de la tuta homaro. Nun, ĉe tiu nivelo de evoluo, kiu estas atingita de la Tero kaj, sendube, de tiuj, kiuj iras renkonten al ni… — Afra, silentinte iom, finis: — Pretiĝu renkonti amikojn.

— Estas tiel, — konsentis Mut Ang, — du malsamaj planedoj, atingintaj la kosmon, pli facile interkonsentos, ol du sovaĝaj popoloj de sama planedo!

— Sed kio pri neeviteblo de milito eĉ en la kosmo, pri kiu estis konvinkitaj niaj prauloj kun sufiĉe alta nivelo de kulturo? — demandis Kari Ram.

— Kie ĝi estas, tiu fama libro, kiun vi promesis, — rememoris Tej Eron, — pri du kosmaj ŝipoj, kiuj jam ĉe unua renkontiĝo deziris neniigi unu la alian?

La ŝipestro ree ekiris en sian ĉambron. Ĉi-foje nenio malhelpis, Mut Ang revenis kun malgranda ok-radia steleto de mikrofilmo kaj enmetis ĝin en la legan maŝinon. Fantazio de antikva usona aŭtoro interesis ĉiujn stelŝipanojn.

* * *

La rakonto, kies nomo estis «Unua kontakto»,[2] en drameca tono priskribis renkontiĝon de tera stelŝipo kun la fremda en la Kraba nebulozo, en distanco je pli ol mil parsekoj for de la Suno. Estro de la tera stelŝipo ordonis prepari ĉiujn stelajn mapojn, materialojn de observoj kaj kalkulojn de kurso por momenta neniigo, kaj krome, direkti al la fremda ŝipo ĉiujn kanonojn por detruado de meteorŝtonoj. Poste la teraj homoj komencis solvadi gravegan problemon: ĉu rajtas ili peni intertrakti kun la fremda stelŝipo aŭ devas tuj ataki kaj neniigi ĝin? La senco de la grandega maltrankvilo de la teranoj konsistis en timo, ke la fremduloj divenos la vojon de la tera ŝipo kaj kiel konkerantoj venos sur la Teron.

La sovaĝaj pensoj de la ŝipestro estis perceptataj de la ŝipanaro kiel sendubaj veraĵoj. Renkontiĝo de du sendepende aperintaj civilizoj, laŭ la opinio de la ŝipestro, devis neeviteble konduki al obeigo de unu el ili kaj al venko de tiu, kiu posedas pli fortan armilaron. Renkontiĝo en la kosmo signifis aŭ komercon, aŭ militon — nenio alia venis en la kapon de la aŭtoro.

Baldaŭ evidentiĝis, ke la fremduloj tre similas al la teranoj, kvankam vidas nur en infraruĝa lumo, kaj interparolas per radiondoj; tamen la homoj tuj divenis la lingvon de fremduloj kaj komprenis iliajn pensojn. La estro de la fremda stelŝipo havis samajn mizerajn sociajn sciojn, kiel la teranoj. Li estis rompanta la kapon super la problemo, kiel eliri el la fatala situacio viva kaj ne neniigi la teran ŝipon.

La longe atendita bonega hazardaĵo — la unua renkontiĝo de reprezentantoj de malsamaj homaroj — minacis iĝi terura malfeliĉo. La ŝipoj pendis en la spaco en distanco ĉirkaŭ sepcent mejloj unu for de la alia, kaj la stelŝipoj jam dum pli

ol du semajnoj estis farantaj intertraktojn per roboto — sfera boato.

Ambaŭ ŝipestroj kredigadis unu la alian pri pacemo kaj tuj asertadis, ke povas kredi al nenio. La situacio estus senelira, se ne helpus la protagonisto de la novelo — juna astrofizikisto. Kaŝinte sub la veston bombojn de terura eksplodemo, li kune kun la ŝipestro venis gaste sur la fremdan stelŝipon. Ili faris ultimaton: oni interŝanĝu la ŝipojn. Parto de la anaro de la nigra stelŝipo devis transiri sur la teran, kaj parto de la teranoj — sur la fremdan, anticipe malaktiviginte ĉiujn siajn kanonojn por detruado de meteorŝtonoj, lerni regadon de malsamaj sistemoj, transporti tutan havaĵon. Kaj dume ambaŭ herooj kun la bomboj devis resti sur la fremda stelŝipo, por okaze de ia insido momente eksplodigi la ŝipon. La estro de la fremda stelŝipo akceptis la ultimaton. La interŝanĝo de la ŝipoj kaj malaktivigo de ilia armilaro okazis bonorde. La nigra stelŝipo kun la homoj, kaj la tera ŝipo kun la fremduloj haste foriris de la loko de la renkontiĝo, malaperinte en malforta lumo de gaso de la nebulozo.

…Rumoro de voĉoj plenigis la bibliotekon. Jam dum la legado jen unu, jen alia el junaj astronaŭtoj montris signojn de malpacienco, malkonsento, brulante pro deziro kontraŭi. Nun ili ekparolis, apenaŭ evitante la grandegan malĝentilaĵon, kia oni opiniis penon interrompi parolanton. Ĉiuj turnis sin al la estro, kvazaŭ li iĝis responsa pri la antikva novelo, elprenita de li el forgeso.

La plejmulto parolis pri plena malkonformo de la agotempo kaj de la psikologio de la protagonistoj. Se la stelŝipo sukcesis malproksimiĝi de la Tero al distanco je kvar mil lumjaroj dum nur tri monatoj da vojo, do la agotempo de la novelo devus esti eĉ pli malfrua, ol la nuna. Neniu ankoraŭ atingis tiajn profundaĵojn de la kosmo. Sed la pensoj kaj la

agoj de la homoj de la Tero en la novelo neniel diferencas disde la akceptitaj dum la tempo de kapitalismo, antaŭ multaj jarcentoj! Nemalmultas ankaŭ pure teĥnikaj eraroj, kiel neeble rapida halto de la stelŝipoj aŭ kiel komunikado de fremdaj pensantaj estaĵoj inter si per radiondoj. Se ilia planedo, kiel estis indikite en la rakonto, havis atmosferon de preskaŭ sama denseco, kiel de la tera, do estis neevitebla evoluo de la aŭdo, simila al la homa. Tio postulus nekompareble malplian malŝparon de energio, ol produktado de radiondoj aŭ komunikado per biokurentoj. Same nekredebla estas ankaŭ la rapida deĉifro de la lingvo de la fremduloj, tiom preciza, ke ĝi povis esti enkodita en tradukmaŝinon…

Tej Eron notis mizeran koncepton pri la kosmo en la novelo, des pli mirindan, ke granda antikva sciencisto Ciolkovskij[3] je kelkaj jardekoj antaŭ ol estis verkita la rakonto, avertis la homaron, ke la kosmo estas konstruita multe pli komplike, ol ni atendas. Spite al dialektikaj pensuloj iuj sciencistoj opiniis, ke ili staras preskaŭ ĉe la limoj de ekkono.

Pasis jarcentoj, multegaj malkovroj senfine komplikigis nian koncepton pri interdependo de fenomenoj kaj per tio kvazaŭ malproksimigis kaj malrapidigis ekkonon de la kosmo. Samtempe la scienco trovis grandegan kvanton da ĉirkaŭvojoj por solvo de komplikaj problemoj kaj teĥnikaj taskoj. Ekzemplo de tiaj ĉirkaŭvojoj estis la kreo de pulsaj kosmoŝipoj, moviĝantaj kvazaŭ ekster la ordinaraj leĝoj de moviĝo. Ĝuste en tiu superado de ŝajnaj senelirejoj de la matematika logiko konsistis la potenco de la estonteco. Sed la aŭtoro de «Unua kontakto» eĉ ne sentis senfinecon de ekkono, kaŝitan malantaŭ simplaj formuloj de grandaj dialektikistoj de lia tempo.

— Neniu atentis ankoraŭ unu cirkonstancon, — subite ekparolis la silentema Jas Tin. — La rakonto estis verkita en

la angla lingvo. Ĉiuj nomoj, kromnomoj kaj humuraj esprimoj estis lasitaj anglaj. Tio estas ne hazarda! Mi estas amatora lingvisto kaj studis la procezon de estiĝo de la unua monda lingvo. La angla lingvo estis unu el la plej disvastiĝintaj en la pasinteco. La verkisto reflektis, kiel en spegulo, la sensencan kredon je neŝanceleblo, pli ĝuste, je senfina daŭro de sociaj formoj. La malrapidigitan evoluon de la antikva sklavisma mondo aŭ de la mondo de la feŭdisma epoko, la devigitan longpaciencon de antikvaj popoloj oni erare opiniis stabileco de entute ĉiuj formoj de sociaj rilatoj: lingvoj, religioj kaj, finfine, de la lasta spontanea socio, la kapitalisma. La danĝeran socian malekvilibron de la fino de la kapitalismo oni opiniis neŝanĝebla. La angla lingvo jam tiam estis arkaika postrestaĵo, ĉar en ĝi estis fakte du lingvoj — la skriba kaj la fonetika, kaj ĝi estis plene maltaŭga por tradukiloj. Estas mirinde, kial la aŭtoro ne komprenis, ke lingvo ŝanĝiĝas des pli forte kaj rapide, ju pli rapide iras ŝanĝiĝo de homaj rilatoj kaj konceptoj pri la mondo! La duonforgesita antikva lingvo Sanskrito montriĝis konstruita plej logike kaj tial iĝis bazo de pontolingvo por tradukiloj. Pasis nemulte da tempo, kaj el la pontolingvo formiĝis la unua monda lingvo de nia planedo, ekde tiam ankoraŭ spertinta multajn ŝanĝojn. La okcidentaj lingvoj evidentiĝis nedaŭraj. Eĉ malpli longe vivis personaj nomoj, prenitaj el religiaj mitoj, el tute fremdaj kaj delonge mortintaj lingvoj.

— Jas Tin rimarkis la ĉefan, — eniris en la konversacion Mut Ang. — Pli terura, ol scienca nescio aŭ malĝusta metodo, estas rutineco, persisto en defendo de tiuj formoj de socia aranĝo, kiuj tute evidente ne pravigis sin eĉ en okuloj de la samtempanoj. En la bazo de tiu rutineco, ekskludante malpli oftajn okazojn de simpla malklereco, kuŝis, certe, persona intereso pri konservo de tiu socia ordo, ĉe kiu tiuj defendantoj vivis pli bone, ol plejmulto de homoj. Kaj se estis tiel, do ilin tute ne interesis la homaro, la sorto de la

tuta planedo, de ĝiaj energiaj rezervoj, de sano de ĝiaj loĝantoj!

Malracia malŝparado de rezervoj de brulemaj minaĵoj, de arbaroj, forkonsumo de riveroj kaj grundoj, danĝeregaj eksperimentoj pri kreo de murdaj specoj de atoma armilaro — ĉio ĉi, prenita kune, determinis agojn kaj mondpercepton de tiuj, kiuj penis per ajna kosto konservi la malnoviĝintan forpasantaĵon, kaŭzante suferojn kaj timon al plejmulto de homoj. Ĝuste ĉi tie ĝermis kaj kreskis la venena semo de ekskluzivaj privilegioj, elpensaĵoj pri supereco de unu grupo, klaso aŭ raso de homoj super la aliaj, pravigo de perforto kaj militoj — ĉio, kio ricevis en antikvaj tempoj la nomon «faŝismo». Per ĝi ordinare estis finiĝantaj naciismaj malpacoj.

Privilegiita grupo neeviteble bremsos evoluon, penante, ke por ĝi ĉio restu kiel antaŭe, kaj la humiligita parto de la socio luktos kontraŭ tiu bremsado kaj por propraj privilegioj. Ju pli forta estis premo de la privilegiita grupo, des pli forta iĝadis la rezisto, pli malmildaj iĝadis formoj de lukto, kaj evoluadis reciproka krueleco, kaj, sekve, degeneris morala stato de la homoj. Transportu tion de lukto de klasoj en unu lando al lukto de privilegiitaj kaj subpremitaj landoj inter si. Rememoru el la historio lukton inter la landoj de la nova, socialisma socio kaj de la malnova, kapitalisma, kaj vi komprenos la kaŭzon de naskiĝo de milita ideologio, de propagando de neeviteblo de militoj, de ilia eterneco kaj kosma disvastiĝo. Mi vidas en tio la koron de la malbono, tiun serpenton, kiu, kiel ajn oni kaŝu ĝin, nepre mordos, ĉar ne mordi ĝi ne povas. Ĉu vi memoras, per kia malbona ruĝ-flava lumo brilis la stelo, preter kiu ni direktis nin al nia celo…

— La Koro de la Serpento! — ekkriis Tajna.

— La Koro de la Serpento! Kaj la koro de la literaturo de la defendantoj de la malnova socio, propagandinta neeviteblon de milito kaj kapitalismo, estas koro de venena rampulo.

— Sekve, niaj antaŭtimoj same estas restaĵoj de la serpenta koro, ankoraŭ restintaj post la antikvuloj! — serioze kaj malgaje diris Kari. — Sed mi, verŝajne, estas la plej serpenta homo el ni ĉiuj, ĉar mi ankoraŭ havas timojn… dubojn, mi nomu tiel.

— Kari! — kun riproĉo ekkriis Tajna.

Sed li obstine daŭrigis:

— La estro bone parolis al ni pri mortigaj krizoj de superaj civilizoj. Ni ĉiuj konas pereintajn planedojn, kie la vivo estis neniigita pro tio, ke homoj sur ili ne sukcesis venki militan atoman danĝeron, krei novan socion laŭ sciencaj leĝoj kaj por ĉiam meti finon al avido de ekstermo, elŝiri tiun serpentan koron! Ni scias, ke nia planedo apenaŭ sukcesis eviti tian sorton. Se ne aperus en Rusio la unua socialisma ŝtato, metinta la komencon al la grandaj ŝanĝiĝoj en la vivo de la planedo, ekflorus faŝismo, kaj kun ĝi — murdaj nukleaj militoj! Sed se ili tie, — la juna astronavigaciisto almontris la flankon, de kie estis atendata la fremda stelŝipo, — se ili ankoraŭ ne pasis la danĝeran pinton?

— Tio estas ekskludita, Kari, — trankvile respondis Mut Ang. — Eblas ia analogio en iĝado de superaj formoj de vivo kaj de superaj formoj de socio. La homo povis evolui nur en relative stabilaj, longe ekzistantaj favoraj kondiĉoj de la ĉirkaŭanta naturo. Tio ne signifas, ke ŝanĝoj tute malestis, male — ili estis eĉ sufiĉe abruptaj, sed nur rilate de la homo, sed ne de la naturo entute. Katastrofoj, grandaj ŝokoj ne permesus evolui al supera pensanta estaĵo. Same la supera formo de socio, kiu povis venki la kosmon, konstrui

stelŝipojn, penetri en senfundajn profundaĵojn de la spaco, povis doni ĉion ĉi nur post tutplaneda stabiliĝo de vivkondiĉoj de la homaro, kaj, certe, sen katastrofaj militoj de la kapitalismo… Ne, tiuj, kiuj venas al renkontiĝo kun ni, same pasis la krizan punkton, same suferadis kaj pereadis, ĝis konstruis veran, saĝan socion!

— Al mi ŝajnas, ke estas ia spontanea saĝeco en historioj de civilizoj de diversaj planedoj, — diris kun ekbrulintaj okuloj Tej Eron. — Homaro ne povas konkeri la kosmon, antaŭ ol ĝi atingos la superan vivon, sen militoj, kun alta responso de ĉiu homo pri ĉiuj siaj kunfratoj!

— Farinte leviĝon sur la superan ŝtupon de la komunisma socio, la homaro ricevis kosman forton, kaj ĝi povis ricevi ĝin nur sur tiu vojo, alia ne ekzistas! — ekkriis Kari. — Kaj ne ekzistas por ajna alia homaro, se ni nomu tiel superajn formojn de organizita, pensanta vivo.

— Ni, niaj ŝipoj, estas manoj de la homaro de la Tero, etenditaj al steloj, — serioze diris Mut Ang, — kaj tiuj manoj estas puraj! Sed tio ne povas esti nur nia specialaĵo! Baldaŭ ni tuŝos saman puran kaj potencan manon!

La junularo ne eltenis kaj per admiraj krioj renkontis la konkludon de la estro. Sed ankaŭ la pli aĝaj, atingintaj maturan diskretecon de sentoj, ĉirkaŭis Mut Ang-on kun malkaŝa emocio.

Parto 2

* * *

Ie antaŭe, plu en monstra distanco, estis fluganta renkonten ŝipo el planedo de fremda kaj fora stelo. Kaj homoj de la Tero unuafoje dum miliardoj da jaroj da evoluo de vivo sur sia planedo devis tuŝi aliajn… same homojn. Estis nemirinde, ke la astronaŭtoj, malgraŭ ĉiuj penoj reteni sin, febre agitiĝis. Foriri por ripozo, resti sola kun si mem en varmega malpacienco de atendo ŝajnis neeble. Sed Mut Ang, kalkulinte la tempon de renkontiĝo de la stelŝipoj, ordonis al Svet Sim doni al ĉiuj trankviligan kuracilon.

— Ni, — firme respondadis li al protestoj, — devas renkonti niajn kunfratojn en la plej bona stato de animo kaj korpo. Nin atendas ankoraŭ grandega laboro: ni devos kompreni ilin kaj sukcesi rakonti pri ni. Preni ilian scion. Kaj doni la nian! — Mut Ang kuntiris la brovojn. — Ankoraŭ neniam mi tiel timis mian malkapablon, nekompetentecon. — La maltrankvilo ŝanĝis la ordinare trankvilan vizaĝon de la ŝipestro, la fingroj de la kunpremitaj manoj blankiĝis.

La astronaŭtoj, eble, nur nun eksentis, kian responson metis sur ĉiujn la senekzempla renkontiĝo. Ili sen kontraŭdiroj prenis la pilolojn kaj disiris.

Mut Ang lasis nur Kari-n, poste iom hezitis, ĉirkaŭrigardante la fortan figuron de Tej Eron, kaj per gesto invitis ankaŭ lin en la stirejon. Kun laca suspiro la estro etendiĝis en la fotelo, klinis la kapon kaj fermis la vizaĝon per la manoj.

Tej kaj Kari silentis, timante rompi la mediton de la estro. La stelŝipo iris tre malrapide, pasante ducent mil kilometrojn dum horo, — per tiel nomata tanĝa rapido, uzata ĉe eniro en Roŝ-an zonon de iu astro. Robotoj, regantaj la ŝipon, tenis

ĝin sur zorgeme kalkulita revena kurso. Estis tempo por apero de radio de la lokalizilo de la fremda ŝipo, kaj tio, ke ĝi ne aperis, igis Tej Eron-on kun ĉi minuto maltrankviliĝi pli forte.

Mut Ang rektiĝis kun gaja kaj samtempe iomete malgaja rideto, bone konata al ĉiu ŝipano.

«Venu, ho fora amik', al la kara sojlo...»

Tej kuntiris la brovojn, fiksrigardante en senluman nigron de la antaŭa ekrano. La kanteto de la estro ŝajnis al li nekonvena en tia serioza momento. Sed Kari subkaptis la eĉ pli gajan rekantaĵon, ruzete rigardante al la morna asistanto.

— Provu svingi nian radion, Kari, — subite diris Mut Ang, interrompante sin, — po du gradoj ĉiuflanken kaj kruce!

Tej facile ruĝiĝis. Li ne povis trovi la simplan rimedon, sed pense riproĉis la estron!

Pasis ankoraŭ du horoj. Kari imagis al si, kiel la radio de ilia lokalizilo tie, antaŭe, en kolosa distanco glitas maldekstren, dekstren, supren kaj malsupren, trakurante kun ĉiu svingo centmilojn da kilometroj da nigra vakuo. Tiaj svingoj de signala «tuko» superis la plej senbridan fantazion de malnovaj teraj fabeloj pri gigantoj.

Tej Eron enprofundiĝis en kontemplan rigidiĝon. La pensoj fluis malrapide, ne kaŭzante emociojn. Tej rememoris, ke post ekflugo de sur la Tero lin ne forlasadis sento de stranga ermiteco.

Verŝajne, tiu sento estis karakteriza por la homo en la praa vivo — la sento de plena neligiteco, de malesto de ajnaj devoj, zorgoj pri la estonteco. Probable, tiaj sentoj aperadis al homoj dum tempoj de grandaj plagoj, militoj, sociaj

katastrofoj. Kaj ankaŭ por Tej Eron la pasinteco, ĉio, kio estis lasita sur la Tero, forpasis por ĉiam kaj nerevenigeble; la nekonata estonteco estas disigita per plurjarcenta abismo, post kiu atendas nur io tute nova. Tial estis neniaj planoj, projektoj, sentoj kaj deziroj por tio, kio estos antaŭe. Nur alporti tien la akiritan en la kosmo, elŝiritan el ĝiaj profundaĵoj novan scion. Antaŭen, nur antaŭen! Kaj subite okazis tio, kio ŝirmis per si kaj la atendon de la nova tero, kaj la zorgojn de asistanto de ŝipestro.

Mut Ang penis imagi al si vivon de la ŝipo, iranta renkonten. La estro imagis la ŝipon de la fremduloj kaj ĝiajn anojn similaj al la tera ŝipo, teraj homoj, teraj travivaĵoj. Li konvinkiĝis, ke estas pli facile imagi fremdulojn, elpensante plej nekredeblajn formojn de vivo, ol obeigi sian fantazion al striktaj kadroj de la leĝoj, pri kiuj tiel konvinke parolis Afra Devi.

Ankoraŭ ne levinte la mallevitan kapon, laŭ subita streĉiĝo de la kamaradoj Mut Ang eksentis la aperon de la signalo sur la ekrano de la lokalizilo. Li ne ekvidis ĝin, tiun luman punkton, — tiel rapide ĝi malaperis, strekinte laŭ la nigra brilanta disko. La signala sonorilo apenaŭ tintis. La astronaŭtoj eksaltis kaj transfleksiĝis trans la tablojn de la regpaneloj, instinkte penante proksimiĝi al la ekrano. Malgraŭ momenteco de la apero de la luma punkto, ĝi signifis tre multon. La fremda stelŝipo retroturniĝis renkonten al ili, sed ne kaŝiĝis en profundaĵoj de la spaco. La ŝipon regas estaĵoj, ne malpli lertaj en kosmaj flugoj, ili sukcesis kalkuli la revenan kurson sufiĉe precize kaj rapide kaj nun estas palpantaj «Teluron» per radio en grandega distanco. Du neimageble malgrandaj punktoj, perdiĝintaj en senfina lumo, serĉas unu la alian… Kaj samtempe tio estas du grandegaj mondoj, plenaj je energio kaj scio, ili tuŝas unu la alian per direktitaj faskoj de lumaj ondoj. Kari movis la radion de la ĉefa lokalizilo de grado «1488» al «375».

Ankoraŭ, ankoraŭ… La luma punkto revenis, malaperis, ree brileris en la nigra spegulo, akompanata de momente mortanta sona signalo.

Mut Ang ekprenis vernierojn de la lokalizilo kaj komencis ĉirkaŭskribi spiralon de la periferio al la centro de tiu kolosa cirklo, kiun desegnis la radio en la regiono de la alproksimiĝanta stelŝipo.

La fremduloj, evidente, ripetis la manovron. Post longaj penoj la luma punkto firmiĝis en limoj de la tria rondo de la nigra spegulo. Ĝi estis ĵetiĝanta nur pro vibrado de ambaŭ ŝipoj. La sonoro sonis nun seninterrompe, kaj ĝin oni devis mallaŭtigi. Ne estis duboj, ke la radio de «Teluro» estas same kaptita de aparatoj de la fremda stelŝipo kaj la ŝipoj iras renkonten, proksimiĝante dum horo je ne malpli ol kvarcent mil kilometroj.

Tej Eron elmetigis el la komputilo kalkulojn, ordonitajn al ĝi, kaj determinis, ke la ŝipojn disigas distanco je ĉirkaŭ tri mil kilometroj. Ĝis la renkontiĝo de la stelŝipoj restis sep horoj. Post horo eblis komenci ĝeneralan bremsadon, kiu prokrastos la renkontiĝon por ankoraŭ kelkaj horoj, se la fremda stelŝipo faros samon kaj se ĝi estas bremsata laŭ similaj kalkuloj. Eble, la fremduloj sukcesos halti pli rapide, alie necesos denove preteri unu la alian, kaj tio ree malproksimigos la renkontiĝon, kaj la atendo iĝas preskaŭ neeltenebla.

Sed la fremda stelŝipo ne kaŭzis aldonajn suferojn. Ĝi komencis bremsiĝi pli forte, ol «Teluro», poste, trovinte rapidon de malakcelo de la tera stelŝipo, ripetis ĝin. La ŝipoj estis kunirantaj ĉiam pli kaj pli proksime. La ŝipanaro de «Teluro» ree kunvenis en la centra stirejo. La stelŝipanoj estis observantaj, kiel en la nigra spegulo de la lokalizilo la luman punkton anstataŭigis makulo.

Tio estis la propra radio de «Teluro», kiu, reflektiĝinte de la fremda stelŝipo, revenis al la ŝipo. La makulo iĝis simila al eta cilindro, ĉirkaŭzonita per dika rulaĵo (la formo, eĉ malproksime ne simila al «Teluro»). Ankoraŭ pli proksime — kaj sur la ekstremaĵoj de la cilindro aperis kupolsimilaj dikaĵoj.

La brilantaj konturoj estis pligrandiĝantaj kaj disirantaj, ĝis atingis la periferion de la nigra rondo.

— Aŭskultu ĉiuj! Okupu la lokojn! Ni faras finan bremsadon ĉe ok «g»!

La hidraŭlikaj foteloj estis longe enpremiĝantaj en siajn soklojn, en la okuloj de la homoj ĉio ruĝiĝis kaj malheliĝis, sur la vizaĝoj eliĝis glueca ŝvito. «Teluro» haltis kaj ekpendis en la vakuo, kie ne estis supro kaj malsupro, flankoj aŭ fundo, en glacia kosma mallumo, je cent du parsekoj for de la gepatra stelo — la flava Suno.

Ĵus rekonsciiĝinte post la bremsado, la astronaŭtoj tuj ŝaltis ekranojn de rekta vido kaj gigantan lumilon, sed nenion vidis, krom hela luma nebulo antaŭe kaj maldekstre de la ŝipa pruo. La lumilo estingiĝis, kaj tiam forta blua lumo batis en la okulojn de ĉiuj rigardantoj al la ekrano, fine seniginte ilin je kapablo ekvidi ion ajn.

— Retan polarizilon, tridek kvin gradojn, kaj filtrilon de lumondoj! — komandis Mut Ang.

— Ĉu por ondolongo sescent dudek? — demandis Tej Eron.

— Probable, tio estos plej bona!

La polarizilo estingis la bluan brilon. Tiam potenca oranĝa torento de lumo enpikiĝis en la nigran mallumon, turniĝis,

tuŝis randon de iu konstruaĵo kaj, finfine, prilumis la tutan fremdan stelŝipon.

La ŝipo el alia stelo situis nur je kelkaj kilometroj. Tia proksimiĝo honorigis tiel la terajn, kiel la fremdajn astronavigaciistojn. El la distanco estis malfacile precize determini ampleksojn de la stelŝipo. Subite el la fremda ŝipo ĵetiĝis en la zeniton dika radio de oranĝa lumo, per ondolongo koincidanta kun tiu, kiun estis eliganta «Teluro». Verŝajne, la fremduloj same, kiel la teranoj, uzis lumon por signalado, farante ĝiajn radiojn videblaj en la kosma vakuo. La radio aperis, malaperis, reaperis kaj restis stari vertikale, leviĝante al nekonataj stelfiguroj ĉe rando de la Lakta Vojo.

Mut Ang frotis la frunton per la mano, kion li faris ĉiam en minutoj de streĉa cerbumado.

— Probable, tio estas signalo, — singarde diris Tej Eron.

— Sendube. Mi komprenus ĝin tiel: la senmova fosto da nia lumo signifas «Staru sur la loko, aliros mi». Ni provu respondi.

La tera stelŝipo estingis sian lumĵetilon, transŝaltis la filtrilon al la ondo kvarcent tridek kaj movis la bluan radion al sia poŭpo. La fosto da oranĝa lumo sur la fremda ŝipo momente estingiĝis.

La astronaŭtoj atendis, apenaŭ spirante. La fremda ŝipo pleje similis al bobeno: du konusoj, kunigitaj per la pintoj. La bazo de unu el la konusoj, evidente de la antaŭa, estis kovrita per kupolo, sur la malantaŭa estis instalita larĝa, malfermita en la spacon funelo. La mezo de la ŝipo elstaris per dika, malforte lumanta ringo de malklaraj konturoj. Tra la ringo videblis konturoj de cilindro, kuniganta la konusojn. Subite la ringo densiĝis, iĝis netravidebla, ekturniĝis ĉirkaŭ la centro de la stelŝipo, kiel rado de turbino. La fremda ŝipo

komencis kreski sur la panoramaj ekranoj, dum tri aŭ kvar sekundoj ĝi plenigis per si la tutan vidkampon. La homoj de la Tero komprenis, ke antaŭ ili estas ŝipo pli granda, ol «Teluro». Ĝi superis la teran stelŝipon (per amplekso) proksimume trioble.

— Afra, Jas kaj Kari — en la kluzan kameron, al eliro el la ŝipo kune kun mi! Tej restos sur la posteno. La planedan prilumilon ŝaltu! Ni lumigu la alterigan prilumon de la maldekstra flanko! — komandadis la estro.

En febra hasto la nomitaj astronaŭtoj surmetis malpezajn skafandrojn, uzatajn por planedaj esploroj kaj por eliro el ŝipo en la kosman spacon, malproksime de mortiga radiado de steloj.

Mut Ang kritike piririgardis ĉiujn, kontrolis funkciadon de sia skafandro kaj ŝaltis pumpilojn. Ili momente ensuĉis la aeron el la kluza kamero en la ŝipon. Tuj kiam la indikilo de maldenseco atingis verdan strekon, la estro turnis unu post la alia tri fustojn. Sensone, samkiel ĉio, kio okazas en la kosmo, ŝoviĝis flanken kirasaj platoj, la izola tavolo kaj la skatolo de aera ĉelo. Desaltis ronda kovrilo de la elira luko, kaj tuj hidraŭlikaj tuboj elpremis supren la plankon de la kluza kamero. La kvar astronaŭtoj trovis sin sur alto de kvar metroj super la antaŭa parto de «Teluro», sur ronda, ĉirkaŭbarita placeto, la tiel nomata placeto de supra vido.

La fremda stelŝipo en zono de bluaj lumoj estis tute blanka. Ĝi havis ne spegulan metalan surfacon, reflektantan ĉiujn specojn de kosmaj radioj, kiel la kiraso de «Teluro», sed la malbrilan, lumantan per helega blanko de monta neĝo. Nur la centra ringo estis plu eliganta malfortan bluan brilon.

La giganta ŝipo estis rimarkeble alproksimiĝanta al «Teluro». En la kosma spaco, malproksime de ajnaj gravitkampoj,

ambaŭ stelŝipoj estis senteble altirantaj unu la alian, kaj tio estis atesto de tio, ke la ŝipo de la fremda mondo konsistis ne el kontraŭmaterio. «Teluro» elmetis el la maldekstra flanko gigantajn alterigajn apogilojn en aspekto de teleskopecaj risortaj tuboj.

La ekstremaĵoj de la tuboj estis provizitaj per kusenoj el elasta plasto kun defenda tavolo por la okazo, se tio, kion oni devis tuŝi en la kosmo, evidentiĝus konsistanta el kontraŭmaterio. La kupolsimila pruo de la fremda stelŝipo montriĝis supre per nigra oscedo, simila al buŝo, malfermiĝinta en impertinenta subrido. De tie elŝoviĝis balkono, ĉirkaŭbarita per oftaj maldikaj fostetoj. En la nigra faŭko ekmoviĝis io blanka. La tri kamaradoj de Afra aŭdis ŝian elŝiriĝintan ĝemon de elreviĝo. Kvin morte palaj, neproporcie larĝaj figuroj aperis sur la elstaranta placeto de la stelŝipo. Per la alto proksimume konformante al la homoj de la Tero, ili estis multe pli dikaj, la dorsoj ĝibis per krestosimilaj elstaraĵoj. Anstataŭ rondaj diafanaj helmoj de la teranoj sur la ŝultroj de la fremduloj, levitaj per transversaj rulaĵoj, lokiĝis io simila al granda kalkeca konko, turnita per la konveksaĵo malantaŭen. Antaŭe estis ventumile disirantaj kaj elstarantaj grandaj dornoj, kreantaj markezon, sub kiu la nedistingebla mallumo estis nur ete rebriletanta per nigra vitro.

La unua aperinta figuro faris abruptan geston, el kiu iĝis klare, ke la fremduloj havas du brakojn kaj du krurojn. La blanka ŝipo turniĝis per la pruo al la flanko de la tera stelŝipo kaj elmetis je pli ol dudek metroj balgon el platoj de ruĝa metalo.

Mola risorta puŝo — kaj ambaŭ ŝipoj kontaktis. Sed sur la ekstremaĵoj de la apogiloj ne ekbrilis blindiga fulmo de plena atoma disfalo, enkapsuligita per fortega magneta

kampo: la materio de la renkontiĝintaj stelŝipoj estis la sama.

La starantoj sur la vida placeto de «Teluro» ekaŭdis en siaj telefonoj mallaŭtan kontentan subridon de la estro kaj interrigardis en nekompreno.

— Mi intencas konsoli ĉiujn, kaj antaŭ ĉio Afra-n, — diris Mut Ang. — Imagu al vi nin el ilia vidpunkto! Vezikaj pupoj kun artikaj ekstremaĵoj kaj grandaj rondaj kapoj… malplenaj je tri kvaronoj!

Afra sonore ekridis.

— Tuta afero estas en enhavo de la skafandroj, en tio, kio estas tie interne, kaj ekstere — estas arbitra afero!

— Da kruroj kaj da brakoj estas samtiom, kiom ĉe ni, — komencis Kari.

Sed tiam ĉirkaŭ la metala skeleto, elmetita de la blanka ŝipo, aperis faldita blanka ingo, per malplena maniko etendiĝinte al «Teluro». La antaŭa figuro sur la placeto, en kiu Mut Ang intuicie divenis estron, samrangan kun li, komencis fari gestojn, ne lasantajn dubojn, alproksimigante al la brusto la etenditajn al «Teluro» manojn. La homoj ne devigis atendi sin kaj elmetis el la malsupra parto de la ŝipkorpo kunigan tubon-galerion, uzatan por komunikado inter ŝipoj en la spaco. La galerio de «Teluro» havis cirklan sekcon, tiu de la blanka stelŝipo — vertikale elipsan. La teraj teĥnikistoj rapide faris el mola ligno transiran kadron. En la kosma frosto la ligno momente ŝanĝis sian molekulan strukturon kaj iĝis pli firma, ol ŝtalo. Dum tiu tempo sur la elstaraĵo de la fremda ŝipo aperis kubo el ruĝa metalo kun nigra antaŭa muro — ekrano. Du blankaj figuroj kliniĝis super ĝi, rektiĝis kaj depaŝis. Antaŭ rigardoj de la teranoj sur la ekrano eklumis io simila al homa figuro, kies supra parto estis ritme

larĝiĝanta kaj mallarĝiĝanta. Etaj blankaj sagoj jen impetadis internen de la figuro, jen elflugadis eksteren.

— Genie simple: spirado! — ekkriis Afra. — Ili montros al ni, per kio ili spiras, konsiston de sia atmosfero, sed kiel?

Kvazaŭ respondante al ŝia demando, la spiranta modelo sur la ekrano malaperis, anstataŭiĝinte per nova figuro. Nigra punkto en grizeta ringa nubeto — sendube, nukleo de atomo, ĉirkaŭita de maldikaj orbitoj de lumantaj punktoj — elektronoj. Mut Ang eksentis, kiel kunpremiĝis la gorĝo, li ne povis diri eĉ vorton. Sur la ekrano estis jam kvar figuroj: du en la centro, unu sub la alia, ligitaj per dika blanka streko, kaj du flankaj, kunigitaj per nigraj sagoj.

Ĉiuj teranoj kun batantaj koroj estis kalkulantaj la elektronojn. La malsupra estis, evidente, la ĉefa elemento de oceano: unu elektrono ĉirkaŭ la nukleo — hidrogeno. La supra, la ĉefa elemento de atmosfero kaj spirado: naŭ elektronoj ĉirkaŭ la nukleo — fluoro!

— Ho-o! — vee ekkriis Afra Devi. — Fluoro!..

— Kalkulu, — interrompis la estro, — maldekstre supre — ses elektronoj: karbono, dekstre — sep: nitrogeno. Do jen, nun ĉio klaras. Diru, ke oni faru saman tabelon de nia atmosfero kaj de nia metabolo — ĉio estas sama, sed anstataŭ la centra supra, fluoro, ĉe ni estas oksigeno kun ĝiaj ok elektronoj. Kiel domaĝe, despere domaĝe!

Kiam la teranoj elŝovis sian tabelon, la astronaŭtoj rimarkis, kiel ŝanceliĝis la antaŭa blanka figuro sur la placeto de sia ŝipo kaj alportis la manon al la konko de sia skafandro per la gesto, komprenebla por homo de la Tero. Verŝajne, samajn sentojn, sed eĉ pli fortajn, havis la estro de la fremda stelŝipo.

La sama blanka figuro transfleksiĝis trans la baron de la placeto kaj faris per la mano abruptan svingon, kvazaŭ dishakante ion en la vakuo. La dornaj elstaraĵoj de lia kapa konko minace kliniĝis al «Teluro», kiu situis je kelkaj metroj sub la blanka ŝipo. Poste la estro de la fremduloj levis ambaŭ manojn kaj movis ilin malsupren en ioma distanco unu de la alia, kvazaŭ montrante du paralelajn ebenojn.

Mut Ang ripetis lian geston. Tiam la estro de la fremda stelŝipo alte levis unu manon en gesto de senvorta saluto, turnis sin kaj malaperis en la nigra faŭko. Lin sekvis la ceteraj.

— Iru ankaŭ ni, — diris Mut Ang, premante la mallevan stangon.

Afra eĉ ne sukcesis rigardi al la belega brilado de steloj en la nigra malpleno de la kosmo, kiu ĉiam metadis ŝin en specialan kontemplan ekstazon.

La luko fermiĝis, ekbrilis prilumo de la kluza kamero, iĝis aŭdebla facila siblado de pumpiloj — la unua signo de tio, ke la aero atingis teran densecon. La stelŝipanoj komencis demeti la skafandrojn.

— Ĉu ni konstruos vandojn, kaj poste kunigos la galeriojn? — demandis Jas Tin la estron, ĵus liberiĝinte de la helmo.

— Jes. Ĝuste tion volis diri la estro de ilia stelŝipo. Kia malfeliĉo: sur ilia planedo la gaso de la vivo estas fluoro, morte venena por ni! Kaj por ili estas same venena nia oksigeno. Multaj niaj materialoj, farboj kaj metaloj, persistaj en nia oksigena atmosfero, povas detruiĝi ĉe tuŝo kun ilia spirado. Anstataŭ akvo ĉe ili estas fluora hidrogeno — ĝuste tiu fluorida acido, kiu ĉe ni solvas vitron kaj detruas preskaŭ ĉiujn mineralojn, en kies konsiston eniras silicio, facile solviĝanta en fluora hidrogeno. Jen kial ni devas meti

diafanan vandon, rezistan kontraŭ oksigeno, kaj ili metos la sian, el substanco, ne detruata de fluoro. Sed ni iru, ni devas hasti. Ni diskutos ĉion, dum estos farata la vando!

Malbrila blua planko de bufra kamero, disiganta la loĝajn ejojn disde la motoroj de «Teluro», iĝis ĥemia metiejo. Dika folio de kristale diafana plasto estis elfandita el ĥemiaĵoj, preparitaj jam sur la Tero, kaj nun estis malrapide cementiĝanta, travarmigata per hejtaj tapiŝoj. La neatendita obstaklo faris neebla la rektan komunikadon de la teranoj kun la fremduloj.

La blanka ŝipo montris neniajn vivsignojn, kvankam observantoj senĉese observadis ĝin ĉe la panoramaj ekranoj.

En la biblioteko de «Teluro» bolis laboro. Ĉiuj ŝipanoj estis elektantaj stereofilmojn kaj magnetajn fotoregistraĵojn pri la Tero, reproduktaĵojn de plej bonaj artaĵoj. Urĝe estis preparataj diagramoj kaj desegnaĵoj de matematikaj funkcioj, skemoj de kristalaj latisoj de substancoj, plej disvastiĝintaj en la tera krusto, sur aliaj planedoj kaj sur la Suno. Oni estis reguligantaj grandan stereoekranon, enmetadis en tegilon, rezistan al fluoro, harmonan sonigilon, precize transdonantan homan voĉon.

Dum mallongaj paŭzoj de manĝo kaj ripozo la astronaŭtoj pridiskutadis la neordinaran atmosferon de la patrujo de la renkontitaj kosmaj vojaĝantoj.

Cirkulado de substancoj, uzanta radian energion de la suno kaj permesanta al la vivo ekzisti kaj akumuli energion en lukto kontraŭ disipado de energio — entropio, — nepre devis ankaŭ ĉe la fremduloj sekvi la ĝeneralan skemon de la teraj transformiĝoj. Libera aktiva gaso, ĉu oksigeno, ĉu fluoro, ĉu ajna alia, povis akumuliĝi en la atmosfero nur rezulte de vivagado de vegetaĵoj. Animala vivo, inklude la homon,

eluzadis oksigenon aŭ fluoron, ligante ĝin kun karbono — la ĉefa elemento, el kiu konsistis korpoj kaj de vegetaĵoj, kaj de animaloj.

Sur la fremda planedo devis esti fluorhidrogena oceano. Malkomponante helpe de radia energio de sia suno fluoran hidrogenon, same kiel ĉe ni sur la Tero akvon (oksigenan hidrogenon), vegetaĵoj de tiu planedo akumuladis karbonhidratojn kaj eligadis liberan fluoron, per kiu mikse kun nitrogeno spiradis homoj kaj animaloj, ricevante energion de brulado de karbonhidratoj en fluoro. Animaloj kaj homoj devis elspiri fluoran karbonon kaj fluoran hidrogenon.

Tia metabolo donas unu-kaj-duon-oble pli multe da energio, ol la tera kun ĝia oksigena bazo. Estas ne mirinde, ke ĝi servis por evoluo de supera pensanta vivo. Sed dialektike pli granda aktiveco de fluoro kompare kun oksigeno postulas ankaŭ pli fortan radiadon de suno. Por ke radia energio estu kapabla malkomponi molekulojn de fluora hidrogeno en vegetaĵa fotosintezo, necesas ne flav-verdaj radioj, kiel por akvo, sed radioj de pli potencaj kvantumoj, bluaj kaj violaj. Estas evidente, ke la suno de la fremduloj estas blua alttemperatura stelo.

— Kontraŭdiro! — enmiksiĝis en la interparolon Tej Eron, reveninta el la metiejo. — Fluora hidrogeno facile iĝas gaso.

— Jes, ĉe plus dudek gradoj, — respondis, rigardante en manlibron, Kari.

— Kaj glaciiĝas?

— Ĉe minus okdek.

— Sekve, ilia planedo devas esti malvarma! Tio ne konformas al blua varmega stelo.

— Kial? — kontraŭdiris Jas Tin. — Ĝi povas esti malproksima de la suno. Oceanoj povas troviĝi en moderaj aŭ polusaj zonoj de la planedo. Aŭ…

— Probable, povas esti ankoraŭ multaj «aŭ», — diris Mut Ant. — Ĉiel ajn, la stelŝipo el fluora planedo estas antaŭ ni, kaj ni baldaŭ ekscios ĉiujn detalojn de ilia vivo. Pli gravas nun kompreni alion: fluoro estas tre malofta en la Universo. Kvankam lastaj esploroj movis fluoron el la kvardeka loko laŭ grado de disvastigiteco sur la dek-okan, sed nia oksigeno okupas en la Universo la trian lokon laŭ ĝenerala kvanto da siaj atomoj post hidrogeno kaj heliumo, kaj jam post ĝi sekvas nitrogeno kaj karbono. Laŭ alia sistemo de kalkulo da oksigeno estas ducent-mil-oble pli multe, ol da fluoro. Tio povas signifi nur unu aferon: planedoj, riĉaj je fluoro, estas ege malmultaj en la kosmo, kaj da planedoj kun fluora atmosfero, do tiaj, sur kiuj longe ekzistis vegeta vivo, riĉiginta la atmosferon per libera fluoro, estas tute mizera kvanto, escepto el la regulo.

— Nun mi komprenas la geston de malespero de la estro de ilia stelŝipo, — penseme diris Afra Devi. — Ili serĉas similajn al si, kaj ilia elreviĝo estis tre forta.

— Se ĝi estis tre forta, do, sekve, ili serĉas jam delonge kaj, krome, ili jam renkontis pensantan vivon…

— Kaj ĝi estis ordinara, de nia tipo, oksigena, — subtenis Afra.

— Sed povas esti ankaŭ aliaj tipoj de atmosfero, — kontraŭdiris Tej Eron, — klora, ekzemple, aŭ sulfura, ankoraŭ hidrogensulfida.

— Ne taŭgas ili por supera vivo! — triumfe ekkriis Afra. — Ĉiuj ili donas en metabolo trioble kaj eĉ dekoble malpli da energio, ol oksigeno, nia potenca viviga oksigeno de la Tero!

— Nur ne la sulfura, — grumblis Jas Tin, — ĝia energio egalas al la oksigena.

— Ĉu vi subkomprenas atmosferon el sulfatanhidrido kaj oceanon el likva sulfuro? — demandis Mut Ang.

La inĝeniero konsente kapjesis.

— Sed tiuokaze sulfuro anstataŭas ne oksigenon, sed hidrogenon de nia Tero, — kuntiris la brovojn Afra, — do la plej ordinaran elementon de la kosmo, ĉu ne? Apenaŭ sulfuro, malofta en la Universo, povas esti ofta anstataŭanto de hidrogeno. Estas klare, ke tia atmosfero estas fenomeno eĉ pli rara, ol fluoro.

— Kaj nur por tre varmaj planedoj, — respondis Tej, foliumante la manlibron, — oceano el sulfuro estos likva nur super cent kaj ĝis kvarcent gradoj.

— Al mi ŝajnas, ke Afra pravas! — enmiksiĝis la estro. — Ĉiuj ĉi supozataj atmosferoj estas tro granda raraĵo kompare kun nia norma el la elementoj, plej disvastiĝintaj en la kosmo. Tio ne estas hazarda!

— Ne hazarda, — konsentis Jas Tin. — Sed hazardaĵoj en la senfina kosmo estas nemalmultaj. Ni prenu nian «norman» Teron. Sur ĝi, kaj ankaŭ sur ĝiaj najbaroj — la Luno, Marso, Venuso — estas multe da aluminio, ĝenerale malofta en la Universo.

— Sed tamen trovi ripeton de tiaj hazardaĵoj en tiu senfineco — estas afero de dekoj, se ne centoj, da miljaroj, — morne diris Mut Ang. — Eĉ kun pulsaj stelŝipoj. Se ili serĉas delonge, do kiel mi komprenas ilin!

— Kiel estas bone, ke nia atmosfero konsistas el la plej ordinaraj elementoj de la Universo kaj nin atendas

renkontiĝo kun granda multo da similaj planedoj! — diris Afra.

— Sed unuafoje ni renkontiĝis kun tute ne simila! — respondis Tej.

Afra indigniĝis kaj estis kontraŭdironta, kiam venis la ĥemiisto de la ŝipo kun raporto, ke la diafana ŝildo estas preta.

— Sed ni ja povas eniri en ilian stelŝipon simple en kosmaj vestoj, ĉu ne? — demandis Jas Tin.

— Same, kiel ili en la nian. Probable, okazos multaj reciprokaj vizitoj, sed la unuajn konatiĝojn ni komencos per demonstro, — respondis la estro.

La astronaŭtoj fiksis la diafanan vandon ĉe fino de la transira maniko, kaj la blankaj figuroj de la fremduloj komencis saman laboron en sia galerio. Poste la teranoj kaj la fremduloj renkontiĝis en vakuo, helpante unuj al la aliaj kunfiksi stegojn kaj la transiran kadron. Glatigado de maniko de skafandro aŭ de ŝultro — la gesto de kareso kaj amikeco — estis egale komprenebla al unuj kaj al la aliaj.

Minacante per la kornosimilaj elstaraĵoj de la kapaj konkoj, la fremduloj penis vidi vizaĝojn de la teranoj tra la malheligitaj helmoj. Sed se kapoj de la teraj homoj videblis relative klare, do facile konveksaj antaŭaj ŝildetoj de helmoj de la fremduloj, kaŝitaj sub dornaj markezoj de la «konkoj», restis nepenetreblaj por teraj okuloj. Nur senerara homa intuicio diris, ke el tiu mallumo observas atentaj okuloj, streĉite kaj bonkore.

Al propono eniri en «Teluron» la blankaj figuroj respondis per negativaj gestoj de forpuŝo. Unu el ili tuŝis sian skafandron kaj poste rapide dismovis la manojn, kvazaŭ disĵetante ion.

— Li timas pri la skafandro en oksigena atmosfero, — komprenis Tej.

— Ili deziras, same kiel ni, komenci per renkontiĝo en galerio, — diris la estro.

* * *

Ambaŭ stelŝipoj — la neĝe blanka kaj la metale spegula — konsistigis nun unu tutaĵon, senmove ekpendintan en senfineco de la kosmo. «Teluro» ŝaltis fortajn varmigilojn, kaj ĝia anaro povis eniri en la kunigan tubon-galerion en ordinaraj laboraj vestoj — striktaj supertutoj el artefarita lano.

Ĉe la fremda flanko de la galerio ekbrilis blua prilumo, simila al lumo de montaj altaĵoj de la Tero. Sur la limo de la du malsame prilumitaj kameroj la diafanaj vandoj ŝajnis akvamarinaj, kvazaŭ el rigidiĝinta pura akvo de maro.

La veninta silento estis rompata nur de plioftiĝinta spirado de la emociiĝintaj teranoj. Tej Eron tuŝis per la kubuto la ŝultron de Afra kaj eksentis, ke la tuta juna virino tremas. La asistanto de la estro firme alpremis al si la biologinon, kaj Afra respondis al li per rapida danka rigardo.

En profundo de la kuniga galerio aperis grupo el ok fremduloj… Ĉu fremduloj? La homoj ne kredis al la vido. En profundo de la animo ĉiu atendis ion eksterordinaran, neniam viditan. Plena simileco de la fremduloj al la homoj de la Tero ŝajnis miraklo. Sed tio estis nur ĉe la unua rigardo. Ju pli rigardis la teranoj, des pli da diferencoj ili trovis en tio, kio ne estis kaŝita sub malhelaj vestoj — kombino de mallongaj vastaj jakoj kun longaj sakpantalonoj, rememorigantaj pri antikvaj vestaĵoj de la Tero.

Estingiĝis la blua lumo — ili ŝaltis la teran prilumon. La diafanaj vandoj perdis sian verdan lumon kaj iĝis blankaj, preskaŭ nevideblaj. Malantaŭ tiu apenaŭ rimarkebla muro staris homoj. Ĉu eblis kredi, ke ili spiras per la gaso, venenega por la Tero, kaj banas sin en maroj de ĉion mordanta fluorida acido! Proporciaj korpoj, alto, proksima al la averaĝa alto de teranoj. Stranga krudfer-griza koloro de haŭto kun arĝenteca brilo kaj kaŝita sang-ruĝa rebrilo, kia okazas sur polurita ruĝa oksido de fero — hematito. La griza tono de tiu mineralo estis sama kun la haŭto de la loĝantoj de la fluora planedo.

La rondaj kapoj estis kovritaj de densaj blu-nigraj haroj… Sed la plej mirinda trajto de iliaj vizaĝoj estis la okuloj. Nekredeble grandaj kaj plilongigitaj, kun akre oblikva tranĉo, ili okupis tutan larĝon de la vizaĝo, oblikve leviĝis per la eksteraj anguloj al la tempioj, pli alte, ol la nivelo de okuloj de la teraj homoj. La okulblankaĵoj de densa turkisa koloro ŝajnis neproporcie longaj rilate al la nigraj irisoj kaj pupiloj.

Respektive al la ampleksoj kaj situo de la okuloj, la rektaj kaj klaraj, tre nigraj brovoj estis kuniĝantaj kun la haroj alte sur la tempioj kaj preskaŭ kuniris al la maldika nazradiko, kreante larĝan obtuzan angulon. La haroj super la frunto estis malleviĝantaj de la mezo ĝis la tempio per sama klara kaj rekta linio, tute simetria al la brovoj. Tial la frunto havis konturojn de etendita horizontala rombo. La nazo, mallonga kaj malforte elstaranta, havis, same kiel ĉe la teranoj, direktitajn malsupren truojn. La malgranda buŝo kun violkoloraj lipoj montris regulan vicon da dentoj de sama pura ĉiela koloro, kiel la okulblankaĵoj. La supra duono de la vizaĝo ŝajnis tre larĝigita. Sub la okuloj la vizaĝo estis forte mallarĝiĝanta al la mentono kun iomete angulecaj konturoj. La konstruo de la oreloj restis malklara: la tempioj de ĉiuj fremduloj estis kovritaj tra la verto per orecaj fadenoj.

Inter la fremduloj estis virinoj kaj viroj. La virinoj estis diveneblaj laŭ alteco de la sveltaj koloj, rondeco de konturoj de la vizaĝoj kaj laŭ tre pufa maso da mallonge tonditaj haroj. La viroj havis plian alton, pli masivan korpon, pli larĝajn mentonojn — ĝenerale, samajn trajtojn, per kiuj diferencis ambaŭ seksoj de la teranoj.

Al Afra ŝajnis, ke la manoj de la fremduloj havas nur kvar fingrojn. Respondante al la homaj proporcioj, la fingroj de la homoj de la fluora planedo ŝajne ne havis artikojn: ili estis fleksiĝantaj glate, ne kreante angulecajn elstaraĵojn.

La piedojn ne eblis vidi: ili dronis en mola kovraĵo de la planko. La vestaĵoj en la lumo, natura por la teraj okuloj, ŝajnis malhel-ruĝaj, preskaŭ brik-ruĝaj.

Ju pli rigardis la astronaŭtoj, des malpli stranga ŝajnis la aspekto de la venintoj el la fluora planedo. Eĉ pli, al la homoj de la Tero iĝis pli komprenebla siaspeca ekzota belo de la fremduloj. Ilia ĉefa trajto estis la grandegaj okuloj, rigardantaj atente kaj tenere al la homoj, radiante varmon de saĝo kaj amikeco.

— Kiaj okuloj! — ne retenis sin Afra. — Kun tiaj estas pli facile iĝi homoj, ol kun la niaj, kvankam ankaŭ la niaj estas bonegaj!

— Kial tiel? — flustris Tej.

— Ju pli grandaj estas okuloj, des pli multe estas da elementoj de retino, des pli multajn detalojn el la ĉirkaŭanta mondo povas percepti tiaj okuloj.

Tej kapjesis, montrante komprenon.

Unu el la fremduloj elpaŝis antaŭen kaj faris invitan geston. Tuj la tera prilumo sur la transa flanko de la galerio

estingiĝis.

— Ho! — malfeliĉe ekkriis Mut Ang. — Mi ne antaŭvidis!

— Mi faris, — trankvile respondis Kari, malŝaltis la ordinaran lumon kaj ŝaltis du fortajn lampojn kun filtriloj je kvarcent tridek.

— Ni aspektas mortintoj, — ĉagrenite diris Tajna, — aĉan aspekton havas la homaro en tia lumo! Rigardu, kiaj ni ĉiuj estas verdaj, kvazaŭ el marĉo.

— Viaj timoj estas vanaj, — diris Mut Ang. — Ilia spektro de plej bona vido foriras malproksime en la violan flankon, eble, eĉ en la ultraviolan. Tio subkomprenas multe pli da varmeco kaj da nuancoj, ol vidas ni, sed mi ne povas imagi, kiel.

— Verŝajne, ni ŝajnos al ili multe pli flavaj, ol efektive, — diris, pensinte, Tej.

— Kaj tio estas multe pli bone, ol la blueta kadavra koloro. Nur rigardu ĉirkaŭe! — ne ĉesis Tajna.

La teranoj faris kelkajn fotojn kaj elpuŝis en la malgrandan kluzon la harmonan sonigilon, funkciantan per kristaloj de osmio. La fremduloj subkaptis ĝin kaj metis sur tripiedan postamenton. Kari direktis en la kalikan antenon mallarĝan faskon de radiondoj. En la fluora atmosfero de la stelŝipo eksonis parolo kaj muziko de la Tero. Laŭ sama vojo estis transdonita aparato por analizo de aero, kiu permesis determini temperaturon, premon kaj konsiston de la atmosfero de la nekonata planedo. Kiel estis atendinde, la interna temperaturo de la blanka stelŝipo estis malpli alta, ol la tera, kaj ne superis sep gradojn. La atmosfera premo estis pli granda, ol la tera, kaj la gravito estis preskaŭ sama.

— Ili mem, probable, estas pli varmaj, — diris Afra, — same kiel ni estas pli varmaj ol la kutima dudekgrada temperaturo. Mi pensas, ke varmeco de iliaj korpoj estas ĉirkaŭ dek kvar niaj gradoj.

La fremduloj transdonis siajn aparatojn fermitaj en du retecaj kestetoj, ne permesantaj diveni ilian celon.

El unu kesteto aŭdiĝis altaj, interrompaj puraj sonoj, kvazaŭ degelantaj malproksime. La teranoj komprenis, ke la fremduloj aŭdas pli altajn notojn, ol ili. Se ilia aŭdo per larĝo de spektro estis proksimume egala al la tera, do parto de malaltaj notoj de homa parolo kaj muziko malaperis por la loĝantoj de la fluora planedo. La fremduloj denove ŝaltis la teran prilumon, kaj la teranoj malŝaltis la bluan lumon. Al la diafana vando aliris duopo — viro kaj virino. Ili trankvile deĵetis siajn malhel-ruĝajn vestojn kaj rigidiĝis, preninte la manojn unu de la alia, poste komencis malrapide turni sin, permesante al la teranoj pririgardi iliajn korpojn, kiuj montriĝis pli similaj al la teraj, ol iliaj vizaĝoj. Harmonia proporcieco de la figuroj de la fluoraj homoj plene konformis al la konceptoj de belo sur la Tero. Iom pli akraj transiroj en konturoj, ia akreco de ĉiuj linioj de kavetoj kaj konveksaĵoj kreis impreson de ioma anguleco, pli ĝuste, de pli kontrasta skulpteco de la korpoj de la fremduloj. Probable, la impreson plifortigis la griza koloro de la haŭto, pli malhela en faltoj kaj kavetoj.

Iliaj kapoj bele kaj fiere sidis sur la altaj koloj; la viro havis larĝajn ŝultrojn de homo de laboro kaj lukto, kaj larĝaj koksoj de la virino — patrino de pensanta estaĵo — neniom kontraŭdiris al la impreso pri intelekta forto de la senditoj de la nekonata planedo.

Kiam la fremduloj deiris kun la konata invita gesto kaj estingis la flavan teran lumon, la teranoj jam ne hezitis.

Laŭ peto de la ŝipestro antaŭ la diafana baro ekstaris, preninte la manojn unu de la alia, Tej Eron kaj Afra Devi. Malgraŭ la netera prilumo, doninta al la korpoj de la homoj malvarman koloron de blua marmoro, ĉiuj astronaŭtoj suspiris kun admiro — tiom evidenta estis la nuda belo de iliaj kamaradoj. Tion komprenis ankaŭ la fremduloj. Malklare videblaj en la neprilumita galerio, ili komencis interŝanĝi inter si rigardojn kaj nekompreneblajn mallongajn gestojn.

Afra kaj Tej staris fiere kaj malfermite, plenaj je tiu nerva vervo, kiu aperas en momentoj de plenumo de malfacilaj kaj riskaj taskoj. Finfine la fremduloj finis la filmadon kaj ŝaltis sian lumon.

— Nun mi ne dubas, ke ili havas amon, — diris Tajna, — veran, belan kaj grandan homan amon… se iliaj viroj kaj virinoj estas tiel belaj kaj saĝaj!

— Vi tute pravas, Tajna, kaj pro tio estas eĉ pli ĝoje, ĉar ili komprenos nin en ĉio, — respondis Mut Ang.

— Jes! Rigardu al Kari! Kari, ne ekamu junulinon el la fluora planedo, tio estus katastrofo por vi.

La astronavigaciisto rekonsciiĝis de la tranco kaj forturnis la okulojn, katenitajn al la anoj de la blanka stelŝipo.

— Ja mi povus! — malgaje ridetis li. — Povus, spite al la tuta diferenco de niaj korpoj, al la monstra malproksimeco de niaj planedoj. Nun mi komprenis la tutan potencon kaj forton de la homa amo.

Tiutempe la fremduloj elŝovis antaŭen verdan ekranon. Sur ĝi komencis moviĝi malgrandaj figuretoj. Ili iris procesie, leviĝante sur krutan deklivon, kaj portis sur si iajn pezajn aĵojn. Leviĝinte sur platan pinton, ĉiu figureto ĵetadis sian portaĵon kaj faladis per la vizaĝo malsupren. Simila al tera

animacia filmo, la bildo atestis pri laciĝo, deziro de ripozo. La teranoj same eksentis, kiom lacigis ilin la streĉita multehora atendo kaj la unuaj impresoj de la renkontiĝo. La loĝantoj de la fluora planedo, verŝajne, esperis al renkontiĝo kun aliaj homoj kaj prepariĝis al ĝi, kreinte, ekzemple, tiajn «parolajn» filmojn.

La ŝipanaro de «Teluro», ne preta al la renkontiĝo, eliris el la embaraso. Al la vando oni alŝovis ekranon por rapidaj skizoj, kaj la pentristo de «Teluro» Jas Tin komencis skizi sinsekvajn seriojn da desegnaĵoj. Komence li montris samajn lacajn hometojn, poste desegnis unu grandan fizionomion kun tia evidente demanda esprimo, ke la fremduloj vigliĝis, kiel ĉe la apero de Tej Eron kaj Afra Devi. Poste la pentristo montris la Teron, ĉirkaŭirantan laŭ la orbito la Sunon, dividis la orbiton je dudek kvar partoj kaj nigrigis ĝian duonon. La fremduloj baldaŭ respondis per simila skemo. Ĉe ambaŭ flankoj ŝaltiĝis metronomoj, kiuj helpis determini daŭron de malgrandaj gradoj de tempo, kaj poste kalkuli ankaŭ la grandajn. La astronaŭtoj eksciis, ke la fluora planedo rotacias ĉirkaŭ sia akso proksimume dum dek kvar teraj horoj, kaj ĉirkaŭkuras sian bluan sunon dum naŭcent diurnoj. La paŭzo por ripozo, kiun proponis la fremduloj, egalis al kvin teraj horoj.

Afekciitaj, disiris la homoj el la kuniga tubo. Estingiĝis lumoj en la galerio, estingiĝis ankaŭ la ekstera prilumo de la ŝipoj. Ambaŭ stelŝipoj, malhelaj, rigidiĝis senmove unu apud la alia, kvazaŭ ĉio viva en ili pereis, glaciiĝis en monstra malvarmego kaj profundega mallumo de la spaco.

Sed interne de la ŝipoj la vivo, varmega, sciavida kaj agema, iris laŭ sia ordo. La senfine inventema homa cerbo estis serĉanta novajn rimedojn, kiel transdoni al la fratoj laŭ penso, naskitajn sur planedoj de foraj steloj, sciojn kaj esperojn, kreskigitajn per jarmiloj da senmezuraj laboroj,

danĝeroj kaj suferoj. Sciojn, liberigintajn la homon unue el sub potenco de la sovaĝa naturo, poste el arbitro de sovaĝa socia ordo, el malsanoj kaj trofrua maljuneco, sciojn, levintajn la homojn al senfundaj altaĵoj de la kosmo.

La dua renkontiĝo en la galerio komenciĝis per demonstro de stelaj mapoj. Kaj por la teranoj, kaj por la loĝantoj de la fluora planedo estis tute nekonataj la stelfiguroj, preter kiuj iris la vojoj de la ŝipoj. (Nur sur la Tero astronomoj sukcesis determini precizan situon de la blua suno: en malgranda stela nubo de la Lakta Vojo, apud la Taŭ de la Serpentisto). La vojo de la fremda stelŝipo iris al stelamaso ĉe norda rando de la Serpentisto kaj kruciĝis kun la iro de «Teluro», kiam tiu atingis la sudajn limojn de la konstelacio Herkulo.

En la galerio de la fremduloj ekstaris ia krado el platoj de ruĝa metalo, alta je la alto de homo. Io ekturniĝis malantaŭ ĝi, videbla inter la platoj. Subite ili ĉiuj ŝoviĝis, turniĝis per la eĝo kaj malaperis. Anstataŭ la krado montriĝis grandega malplena spaco kun malproksime preterkurantaj blindige bluaj globoj de satelitoj de la fluora planedo. Malrapide alproksimiĝis ankaŭ ĝi mem. Larĝa blua zono de netravidebla nubaro ĉirkaŭvolvis ĝian ekvatoron. Sur la polusoj kaj en la ĉepolusaj zonoj la planedo lumis per griz-ruĝaj rebriloj, kaj la moderaj zonoj per sia purega blankeco estis similaj al la ŝelo de la fremda stelŝipo. Ĉi tie, tra la atmosfero, malforte saturita de vaporoj, malklare diveniĝis konturoj de maroj, kontinentoj kaj montoj, alternantaj per malregulaj vertikalaj strioj. La planedo estis pli granda, ol la Tero. Ĝia rapida rotacio estis ekscitanta ĉirkaŭ ĝi potencan elektran kampon. Lila lumo etendiĝis per longaj elkreskaĵoj laŭ la ekvatoro en nigron de la ĉirkaŭanta spaco.

Retenante la spiron, horon post horo sidis la homoj antaŭ la diafana vando, malantaŭ kiu la nekonata aparato plu disvolvadis kun afekcianta realeco bildojn de la fluora

planedo. La homoj de la Tero ekvidis lilajn ondojn de oceano el fluora hidrogeno, kiuj ĉirkaŭlavis bordojn de nigraj sabloj, ruĝaj klifoj kaj deklivoj de breĉetiĝintaj montoj, lumantaj per palblua luna brilo. Pli proksime al la polusoj la ĉirkaŭanta aero ĉiam pli bluiĝis, iĝis pli profunda kaj pura la malhel-blua lumo de la viola stelo, ĉirkaŭ kiu rapide kuris la fluora planedo.

Montoj ĉi tie leviĝis kiel rondaj kupoloj, rulaĵoj, plataj ŝvelaĵoj kun hela opala brilo. Blua krepusko kuŝis en profundaj valoj, irantaj de polusaj montoj al festona strio da maroj sude. Grandaj golfoj fumis per opaleska kovrilo de bluaj nuboj. Gigantaj konstruaĵoj el ruĝa metalo kaj el iaj herbe verdaj ŝtonoj borderis randojn de maroj, per senfine longaj vicoj surrampis laŭ vertikalaj valoj al la polusoj. Tiujn kolosajn amasojn da konstruaĵoj, rimarkeblajn el grandega alto, disigis larĝaj strioj da densa kreskaĵaro kun verd-blua foliaro aŭ plataj kupoloj de montoj, lumantaj elinterne, kvazaŭ opaloj aŭ lunŝtonoj de la Tero. Rondaj ĉapoj de glacioj el rigidiĝinta fluora hidrogeno sur la polusoj ŝajnis juvelaj safiroj.

Bluaj, lazuraj, lilaj koloroj dominis ĉie. La aero mem kvazaŭ estis penetrita de blueta lumo, kiel de malforta sparko en gasa tubo. La mondo de la fremda planedo ŝajnis malvarma kaj senpasia, kvazaŭ vizio en kristalo — pura, malproksima kaj fantoma. La mondo, en kiu ne sentiĝis varmo, karesanta diversecon de ruĝaj, oranĝaj kaj flavaj koloroj de la Tero.

Ĉenoj da urboj videblis en ambaŭ hemisferoj de la planedo, en la zonoj, respektivaj al la polusa kaj la modera zonoj de la Tero. Ĉe la ekvatoro montoj iĝis pli akraj kaj malhelaj. Dentaj pintoj elstaris el malklara pro vaporoj supraĵo de maro, ripoj de montoĉenoj etendiĝis en latituda direkto, borderante la tropikajn regionojn de la fluora planedo.

Tie per densaj masoj pufis bluaj vaporoj: pro varmigo de la blua stelo facile elvaporiĝanta fluora hidrogeno saturigis la atmosferon, alvenadis per kolosaj nubaj muroj al la moderaj zonoj, densiĝadis kaj kaskade verŝiĝadis reen en la varman ekvatoran zonon. Digoj, indaj je gigantoj, bridis rapidecon de tiuj torentoj, enigitaj en arkojn kaj tubojn kaj servantaj kiel fonto de energio por energi-produktaj stacioj de la planedo.

Netolereble brilis kampoj da grandegaj kristaloj de kvarco — evidente, silicio ludis la rolon de nia salo en akvoj de la fluorhidrogena maro.

Urboj sur la ekrano alproksimiĝis. Iliaj konturoj kontraste desegniĝis en malvarma blua lumo. Ĉie, kie povis atingi okulo, la tuta supraĵo de la loĝataj zonoj de la planedo, eksklude la enigman ekvatoran zonon, dronantan en blua lakto de vaporoj, estis aranĝita, ŝanĝita, plibonigita per manoj kaj krea penso de la homo. Multe pli ŝanĝita, ol nia Tero, ankoraŭ konservinta netuŝitaj grandegajn areojn da rezervejoj, antikvaj ruinoj aŭ forlasitaj minejoj.

Laboro de sennombraj generacioj de miliardoj da homoj kreskis super montoj, ĉirkaŭplektis la tutan supraĵon de la fluora planedo. La vivo regis super sovaĝaj fortoj de la ŝtormaj akvoj kaj de la densa atmosfero, penetrita de mortige fortaj radioj de la blua stelo kaj de neimageble potencaj elektraj ŝargoj.

La homoj de la Tero rigardis, ne deŝirante sin, kaj la konscio kvazaŭ disduiĝis: en la memoro samtempe aperis vizio de sia gepatra planedo. Ne tiel, kiel imagis al si la patrujon antikvaj praŭloj, depende de la loko de sia naskiĝo kaj vivo: jen kiel ebenaĵojn de vastaj kampoj kaj humidaj arbaroj, jen kiel ŝtonecajn malgajajn montojn, jen kiel ĝoje brilantajn sub varma suno bordojn de diafanaj maroj. La tuta Tero en

diverseco de siaj klimataj zonoj — malvarmaj, moderaj kaj varmaj landoj — pasis antaŭ la mensa rigardo de ĉiu astronaŭto. Senfine belaj estis kaj arĝentecaj stepoj — regionoj de libera vento, — kaj potencaj arbaroj el malhelaj piceoj kaj cembroj, blankaj betuloj, flugilaj palmoj kaj gigantaj bluetaj eŭkaliptoj. Nebulaj bordoj de nordaj landoj en muroj de muskaj rokoj kaj blanko de koralaj rifoj en blua brilo de tropikaj maroj. Ordoneme malvarma, penetranta brilo de neĝaj montoj kaj fantoma, ŝanceliĝema nebulo de dezertoj. Riveroj — majestaj, malrapidaj kaj larĝaj aŭ freneze kurantaj kiel gregoj da blankaj ĉevaloj laŭ grandaj ŝtonoj de montfendaj fluejoj. Riĉo de farboj, diverseco de koloroj, blua tera ĉielo kun nuboj, kiel blankaj birdoj, suna varmego kaj nuba, pluva malsereno, eternaj ŝanĝiĝoj de sezonoj. Kaj inter tuta ĉi tiu riĉo de la naturo estas eĉ pli granda diverseco de homoj, de iliaj beloj, streboj, faroj, revoj kaj fabeloj, malĝojoj kaj ĝojoj, kantoj kaj dancoj, larmoj kaj tristoj…

Sama potenco de konscia laboro, afekcianta per sia inventemo, arto, fantazio, bela formo estas ĉie: en konstruaĵoj, fabrikoj, maŝinoj, ŝipoj.

Eble, la fremduloj same vidas per siaj grandegaj oblikvaj okuloj multe pli, ol la teranoj, en malvarmaj bluaj koloroj de sia planedo, kaj en ŝanĝo de sia malpli diversa naturo ili iris pli malproksimen, ol ni, la idoj de la Tero? Maturiĝis la diveno: ni, la kreitaĵoj de la oksigena atmosfero, centmiloble pli ordinara en la kosmo, trovis kaj trovos ankoraŭ grandegan kvanton da vivtaŭgaj kondiĉoj, trovos, renkontiĝos, kuniĝos kun fratoj-homoj el aliaj steloj. Sed ĉu ili, la kreitaĵoj de la rara fluoro, kun iliaj neordinaraj fluoraj albuminoj kaj ostoj, kun sango kun bluaj korpuskloj, ensorbantaj fluoron, kiel niaj ruĝaj eritrocitoj oksigenon?

Tiuj homoj estas fermitaj en la limigita spaco de sia planedo. Verŝajne, ili jam delonge vojaĝas, serĉante homojn, similajn al si, aŭ almenaŭ planedojn kun konvena al ili atmosfero el fluoro. Sed kiel ili trovu en abismoj de la Universo tiom rarajn perlojn, kiel trabatiĝu al ili tra miloj da lumjaroj? Tiel proksima kaj klara estas ilia malespero, granda elreviĝo ĉe renkontiĝo kun oksigenaj homoj, probable, jam pluran fojon.

En la galerio de la fremduloj la pejzaĝoj de la fluora planedo anstataŭiĝis per bildo de kolosaj konstruaĵoj. Deklivoj de klinitaj internen muroj similis al domoj de tibeta arkitekturo. Nenie estis rektaj anguloj, horizontalaj ebenoj — la formoj glate fleksiĝadis, transirante de vertikalo al horizontalo per ŝraŭbaj aŭ spiralaj turnoj. Malproksime aperis malhela aperturo, konture simila al tordita ovalo. Kiam ĝi elkreskis, proksimiĝinte, iĝis videble, ke la malsupra parto de la ovalo prezentas spirale fleksitan larĝan vojon, leviĝantan kaj enprofundigitan en konstruaĵon, grandan je tuta urbo. Ruĝe borderitaj grandaj bluaj signoj, malproksime similaj al akvaj ondaj faldetoj, vidiĝis super la enirejo. La enirejo estis proksimiĝanta. En ĝia profundo iĝis videbla malforte prilumita giganta halo kun muroj, lumantaj, kiel fluoreskanta fluorspato.

Kaj subite, sen averto, la bildo malaperis. La ŝokitaj astronaŭtoj, prepariĝintaj ekvidi ion eksterordinaran, eksentis kvazaŭ baton. La galerio trans la diafana vando prilumiĝis per la ordinara blua lumo. Aperis la fremdaj astronaŭtoj. Ĉi-foje ili moviĝis tre rapide, per abruptaj moviĝoj.

Ĉi-momente sur la ekrano aperis vico da sinsekvaj bildoj. Ili alternis kun tia rapido, ke la ŝipanoj apenaŭ povis sekvi ilin. Ie en mallumo de la kosmo moviĝis sama blanka stelŝipo, kia pendis nun flanke de «Teluro». Estis videble, kiel turniĝis, brilis, disĵetante radiojn ĉiuflanken, ĝia centra rado. Subite

la rado ĉesis rotacii, kaj la ŝipo ekpendis en la kosma abismo, malproksime de malgranda blua stelo-nano.

El la stelŝipo impetis malantaŭen radioj, montritaj kiel streketoj sur la ekrano, en kies maldekstra angulo aperis dua stelŝipo. La flugantaj streketoj atingis ĝin, senmove starantan apud tera ŝipo, en kiu la homoj rekonis sian «Teluron». Kaj la blanka stelŝipo, ricevinta la vokon de sia kamarado, deŝoviĝis de «Teluro» ien en nigran foron.

Mut Ang suspiris tiel laŭte, ke la subuloj turniĝis al sia estro kun muta demando.

— Jes! Ili baldaŭ foriros. Ie tre malproksime iris ilia dua ŝipo. Ili iamaniere komunikiĝis, kvankam mi ne povas imagi, kiel tio eblas en nemezureblaj abismoj, disigantaj la ŝipojn. Kaj nun io okazis al la dua stelŝipo, ĝia voko atingis niajn fremdulojn, kvankam pli ĝuste estos diri — niajn amikojn.

— Eble, ĝi ne estas damaĝita, sed trovis ion gravan? — mallaŭte demandis Tajna.

— Eble. Ĉiel ajn, ili foriras. Necesas hasti per tutaj fortoj, por sukcesi foti, registri kiel eble plej multe da informo. Kaj ĉefe — la mapojn, ilian kurson, iliajn renkontiĝojn… Mi ne dubas, ke ili havis renkontiĝojn kun oksigenaj, kiel ni, homoj.

El komunikado kun la fremduloj klariĝis, ke ili povas resti por tera diurno. Homoj, stimulitaj per specialaj kuraciloj, laboris tute freneze kaj ne malsuperis al neelĉerpebla energio de la rapidaj grizaj loĝantoj de la fluora planedo.

Estis transfilmataj lernolibroj kun bildoj kaj vortoj, samtempe estis registrataj sonoj de la fremda lingvo. Estis transdonataj kolektoj kun mineraloj, akvoj kaj gasoj en rezistaj diafanaj kestoj. La ĥemiistoj de ambaŭ planedoj penis kompreni signifon de la signoj, esprimantaj konsiston de vivaj kaj

malvivaj substancoj. Afra, pala pro laco, staris antaŭ diagramoj de fiziologiaj procezoj, genetikaj skemoj kaj formuloj, skemo de embriaj stadioj de evoluo de organismo de la loĝantoj de la fluora planedo. Senfinaj ĉenoj de molekuloj de fluoraj albuminoj estis samtempe mirinde similaj al niaj albuminaj molekuloj: samaj filtriloj de energio, samaj ĝiaj digoj, aperintaj en lukto de la viva materio kontraŭ entropio.

Pasis dudek horoj. En la galerio aperis Tej kaj Kari; apenaŭ vivaj pro laco, ili portis bendojn de stelaj mapoj, reflektantaj la tutan vojon de «Teluro» de la Suno al la loko de la renkontiĝo. La fremduloj ekhastis eĉ pli. Fotomagnetaj bendoj de memormaŝinoj de la teranoj estis registrantaj situojn de nekonataj steloj, montritajn per nekonataj signoj distancojn, astrofizikajn datumojn, kruciĝantajn per komplikaj zigzagoj vojojn de ambaŭ blankaj ŝipoj. Ĉio ĉi devis esti poste deĉifrita laŭ klarigaj tabeloj, anticipe preparitaj de la fremduloj.

Kaj finfine la homoj ne retenis sin de ĝojaj ekkrioj. Unue ĉe unu, poste ĉe dua, tria, kvara, kvina stelo sur la ekrano aperis pligrandigitaj rondetoj, en kiuj ekturniĝis planedoj.

Bildo de mallerta, dikventra stelŝipo anstataŭiĝis per tuta grego da aliaj, pli elegantaj ŝipoj. Sur ovalaj platformoj, mallevitaj el sub iliaj korpoj, staris en siaj skafandroj estaĵoj — sendubaj homoj. Signo de atomo kun ok elektronoj — oksigeno — kronis la bildon de la planedoj kaj ŝipoj, sed la stelŝipoj sur la skemo estis kunligitaj nur kun du el la montritaj planedoj: unu — situanta proksime al granda ruĝa suno; alia — rivoluanta ĉirkaŭ hela oreca stelo de la spektra klaso F. Evidente, la vivo sur la planedoj de la tri aliaj steloj, same oksigena, ankoraŭ ne atingis altan nivelon, permesantan eliri en la kosmon, aŭ pensantaj estaĵoj ankoraŭ ne sukcesis aperi tie.

Ekscii tion la homoj de la Tero ne sukcesis, sed en iliaj manoj estis nesupertakseblaj informoj pri vojoj, kondukantaj al tiuj loĝataj mondoj, malproksimaj je multaj centoj da parsekoj for de la loko de la renkontiĝo de la stelŝipoj.

* * *

Venis tempo por adiaŭi.

La anaroj de ambaŭ stelŝipoj viciĝis unu antaŭ la alia malantaŭ la diafana vando. La pal-bronzaj homoj de la Tero kaj la grizhaŭtaj homoj de la fluora planedo, kies nomo restis neklara por la teranoj. Ili interŝanĝis karesajn kaj malgajajn gestojn, ridetojn kaj reciproke kompreneblajn rigardojn de saĝaj, atentaj okuloj.

Antaŭe ne spertita akra sopiro ekposedis la homojn de «Teluro». Eĉ forflugo de sur la gepatra Tero, por reveni post sep jarcentoj, ne ŝajnis tia dolore nerevenigebla perdo. Ne eblis paciĝi kun la konscio, ke pasos ankoraŭ kelkaj minutoj, kaj tiuj belaj, strangaj kaj bonkoraj homoj por ĉiam malaperos en kosmaj abismoj, en sia soleca kaj senespera serĉado de pensanta vivo, parenca laŭ la naturo.

Eble, nur nun la astronaŭtoj plene, tute ekkomprenis, ke la plej grava en ĉiuj serĉoj, streboj, revoj kaj lukto — estas la homo. Por ajna civilizo, por ajna stelo, por la tuta galaksio kaj por la tuta senfina Universo la ĉefa estas la homo, lia saĝo, sentoj, forto, belo, lia vivo!

En feliĉo, konservo, evoluo de la homo estas la ĉefa tasko de la neĉirkaŭvidebla estonteco post la venko super la Koro de la Serpento, post freneza, malklera kaj malica malŝparo de viva energio en malalte organizitaj homaj socioj.

La homo estas la sola forto en la kosmo, povanta agi racie kaj, venkante plej monstrajn obstaklojn, iri al celkonforma

kaj ĉiuflanka rekonstruo de la mondo, do al belo de sencohava kaj potenca vivo, plena je malavaraj kaj fortaj sentoj.

La estro de la fremduloj faris ian geston. Tuj la juna virino, kiu demonstris belon de la loĝantoj de la fluora planedo, impetis al la flanko, kie staris Afra. Larĝe disĵetinte la manojn, ŝi alpremiĝis al la vando en strebo brakumi la belan virinon de la Tero. Afra, ne rimarkante larmojn, ruliĝantajn laŭ la vangoj, sterniĝis laŭ la diafana muro, kiel batiĝanta kontraŭ vitro kaptita birdo. La lumo ĉe la fremduloj estingiĝis, kaj la nigriĝinta vitro iĝis abismo, en kiu dronis ĉiuj impetoj de la teranoj vidi ankoraŭfoje la fremdulojn, kiuj estis tiom proksimaj.

Mut Ang ordonis ŝalti la teran prilumon, sed la galerio trans la vando estis malplena.

— La ekstera grupo surmetu la skafandrojn por malkonekto de la galerio! — ordoneme enŝiriĝis en la malgajan silenton la voĉo de Mut Ang. — La meĥanikistoj — al la motoroj, la astronavigaciisto — en la stirejon! Ĉiuj prepariĝu al forflugo!

La homoj disiris el la galerio, forportis la aparatojn. Nur Afra, prilumita de malhela lumo el la malfermita flanka luko, staris senmove, kvazaŭ katenita de glaciiga malvarmego de interstelaj spacoj.

— Afra, ni fermas la lukon! — vokis ŝin Tej Eron ie el profundo de la ŝipo. — Ni deziras observi ilian forflugon.

La juna virino subite rekonsciiĝis kaj kun la krio: «Haltu! Tej, haltu!» — ekkuris al la ŝipestro. La mirigita asistanto staris en perplekso, sed Afra revenis tre rapide. Apud ŝi kuris Mut Ang.

— Tej, lumĵetilon en la galerion! Voku la teĥnikistojn, la ekranon instalu reen! — ordonis la estro dum la kuro.

La homoj ekhastis, kiel ĉe paneo. Forta radio trabatiĝis en profundon de la galerio kaj ekpulsis kun samaj intervaloj, kiel la radio de la lokalizilo de «Teluro» en la unua momento de renkontiĝo de la ŝipoj. La fremduloj, interrompinte la laborojn, aperis en la galerio. La teranoj ŝaltis la bluan lumon «430». Tremanta Afra kliniĝis super la desegna tabulo, montranta sur la ekrano hastajn skizojn de la biologino. Duoblaj spiralaj ĉenoj de heredecaj meĥanismoj devus esti, ĝenerale, samaj ĉe la teraj kaj la fluoraj homoj. Montrinte ilin, Afra desegnis diagramon de la metabolo en la homa organismo, redukteblan al la sama transformado de radia energio de suno, akirita tra vegetaĵoj. La juna virino retrorigardis al la senmovaj grizaj figuroj kaj kruce strekis la atomon de fluoro kun ĝiaj naŭ elektronoj, metinte anstataŭ ĝi oksigenon.

La fremduloj tremeris. La estro elpaŝis antaŭen kaj kontakte alproksimigis la vizaĝon al la diafana vando, fiksrigardante per la grandegaj okuloj al la mallertaj desegnaĵoj de Afra. Kaj subite levis super la frunto la manojn, kunkroĉitajn per la fingroj, kaj malalte kliniĝis antaŭ la virino de la Tero.

Ili komprenis tion, kio nur alude en la lasta momento de la disiĝo naskiĝis en la cerbo de Afra, kaj, kaŭzita de la sopiro de la adiaŭo, kuraĝis elŝiriĝi. Afra pensis pri ŝanĝo, pri aŭdaca anstataŭigo de la ĥemiaj transformoj, funkciigantaj la tutan komplikegan organismon de la homo. Per efiko al la gena meĥanismo anstataŭigi la fluoran metabolon per la oksigena! Konservi ĉiujn specialecojn, tutan heredecon de la fluoraj homoj, sed igi iliajn korpojn labori sur alia energia bazo. Tiu giganta tasko estis ankoraŭ tiom malproksima de eblo de sia efektiviĝo, ke eĉ la sep jarcentoj da disiĝo de

«Teluro» kun la Tero, jarcentoj da senĉesa kresko de sukcesoj de la scienco, apenaŭ multe proksimigos ĝian solvon.

Sed kiom senfine multe povos fari kunaj penoj de ambaŭ planedoj! Se al ili aliĝos ankaŭ aliaj pensantaj kunfratoj… la fluora homaro ne pasos kiel senspura ombro, perdiĝinta en profundaĵoj de la Universo.

Kiam homoj de diversaj planedoj de sennombraj steloj kaj galaksioj neeviteble kuniĝos en la kosmo, la grizhaŭtaj loĝantoj de la fluora planedo, eble, ne estos elĵetuloj pro la rarega hazardo de konstruo de siaj korpoj.

Kaj eble, la sopiro de neevitebla disiĝo kaj perdo estis troigita? Neatingeble malproksimaj laŭ la konstruo de siaj planedoj kaj korpoj, la fluoraj homoj kaj la homoj de la Tero similas en la vivo kaj jam tute proksimas en la menso kaj la sentoj de Afra, rigardanta en la grandegajn oblikvajn okulojn de la estro de la blanka stelŝipo; ŝajnis, ke ĉion ĉi ŝi legis en ili. Aŭ tio estis nur speguliĝo de ŝiaj propraj pensoj?

Sed la fremduloj, evidente, havis saman kredon je potenco de homa racio, kiu karakterizis la homojn de la Tero. Jen kial eĉ eta fajrero de espero, eldirita de la biologino, tiom multe signifis por ili, ke iliaj salutaj gestoj ne plu similis al signo de adiaŭo, sed klare diris pri estontaj renkontiĝoj.

* * *

Ambaŭ stelŝipoj estis malrapide disirantaj, timante damaĝi unu la alian per forto de siaj akcesoraj motoroj. La blanka ŝipo je minuto pli frue ĉirkaŭkovriĝis per nubo da blindiga flamo, malantaŭ kiu, kiam ĝi estingiĝis, estis nenio, krom mallumo de la kosmo.

Tiam ankaŭ «Teluro», singarde akceliĝinte, eniris en pulsadon, kiu servis kiel ponto, mallongiganta antaŭe

netravideblan longon de interstelaj vojoj. La homoj, fidinde kaŝitaj en defendaj ujoj, jam ne vidis, kiel estis mallongiĝantaj flugantaj renkonten lumaj kvantumoj kaj kiel malproksimaj steloj antaŭe bluiĝis kaj iĝadis ĉiam pli violaj. Poste la stelŝipo mergiĝis en nepenetreblan obskuron de la nula spaco, malantaŭ kiu floris kaj atendis la varmega vivo de la Tero.

1958 j.

Notoj de la tradukinto

Pri la titolo de «La nebulozo de Andromedo»

Kvankam «nebulozo» (ruse «туманность») en la senco «galaksio» estas arkaikiĝinta termino, mi tamen post longa hezito decidis traduki la titolon de la libro «Туманность Андромеды» laŭvorte, malgraŭ tio, ke en la momento de la verkado tio estis ankoraŭ normala termino, kaj teorie indus traduki ĝin per normala moderna termino «La galaksio de Andromedo». La kaŭzoj estis jenaj:

* Internacia rekonebleco de la titolo: en ĉiujn lingvojn la titolo de la libro jam estis tradukita per vortoj, analogiaj al «nebulozo» («nebula», «nebulosa», «nébuleuse» ktp).

* En la fora estonteco, priskribata en la libro, la nunaj astronomiaj nomoj per si mem estas arkaikaj, kaj estas uzataj de la protagonistoj nur por amuzo (kaj por oportuneco de leganto). Do, plus-minus kvindek jaroj en terminologio tute ne gravas por tiu tempo — la protagonistoj same povas uzi por amuzo terminologion iomete pli arkaikan, ol la nuna.

* Por iuj la vorto «nebulozo» sonas iom mistere kaj romantike (same kiel «туманность» en la rusa), kaj indus konservi tiun senton en la traduko.

* Kaj, finfine, oni ankoraŭ plu nomas tradicie la galaksion de Andromedo «nebulozo» en multaj eŭropaj lingvoj (kvankam nur ĝin solan). Do, la titolo ne ŝajnos tute stranga al legantoj.

Konstelacio, stelfiguro, stelaro?

Malgraŭ rekomendo de la Reta Vortaro, mi ne uzis vorton «stelaro», ĉar mi opinias ĝin misgvida. Kun sufikso «-ar-» mi emas pensi ne pri ŝajna, sed pri reala grupo da objektoj, kaj tial «stelaro» ŝajnas al mi pli konvena por stelamaso, kio estas tute alia afero.

Alia alternativo estas «stelfiguro». Kvankam ĝi estas tute bona en multaj kuntekstoj, tamen en sciencfikciaj verkoj, kiam temas pri kosmaj vojaĝoj, ĝi sonas iom komike kaj malscience: vere, se oni forflugas sufiĉe malproksime de la Tero, la konataj figuroj de steloj tute ŝanĝiĝas kaj iĝas strange kaj ridinde diri, ekzemple, pri «aliplanedanoj el la stelfiguro Tukano» — ja por tiu loko, kie loĝas tiuj aliplanedanoj, tute ne ekzistas tia stelfiguro!

Tial mi elektis vorton «konstelacio», malgraŭ malrekomendo de la Reta Vortaro, ĉar ĝi estas neanalizebla kaj pro tio nemisgvida. Ja konstelaciojn eblas opinii simple konvenciaj sektoroj de la spaco kun centro sur la Tero. Tamen en kelkaj okazoj, kiam temas ĝuste pri **figuroj**, mi uzis ankaŭ la vorton «stelfiguro».

Navig-/navigaci-

Kvankam PIV-oj indikas ambaŭ tiujn radikojn kiel sinonimaj, mi preferas sekvi al konsilo de Sergio Pokrovskij, esprimita de li en komento al lia traduko de «La Majstro kaj Margarita»:

PIV atribuas al navigado du signifojn [PIV]:

1 Ago de tiu, kiu navigas: enlanda aŭ rivera navigado…

2 Metodoj, por difini la pozicion k kurson de ŝipo aŭ aviadilo per geometrio k naŭtika astronomio.

Laŭ subteninda tradicio (ekz-e [ESE]) por la dua signifo oni uzas navigacion; do, navigaciisto estas {Rusa штурман}, {Germana Navigationsoffizier}, dum ekz-e Sinbado estis navigisto.

Tial mi ĉiam uzis vorton «astronavigaciisto» (malgraŭ ĝia bedaŭrinda longeco) por traduko de «астронавигатор», kaj vorton «navigaciisto» por traduko de «штурман» en «Cutty Sark». Aliflanke, mi uzis vortojn «Konsilio de Stelnavigado» por «Совет Звездоплавания». (Kvankam teorie eblus entute ne uzi la radikon «navig-» kaj traduki tion kiel «Konsilio de Stelvojaĝado», tamen en tia traduko perdiĝus aludo al maraj vojaĝoj, kiu ĉiam sentiĝas en kosmaj sciencfikciaĵoj de Efremov).

Transskribo de la familinomo Efremov

Kvankam plene fonetika transskribo de la rusa familinomo «Ефремов» estus «Jefremov», mi tamen preferis la malpli fonetikan, sed pli similan grafike formon «Efremov», precipe, ĉar tian formon de latina transskribo de sia familinomo preferis la aŭtoro mem. Tia formo aperas en liaj sciencaj artikoloj, verkitaj en la angla lingvo, krome, tia formo estis uzita en latinaj nomoj de praaj animaloj, malkovritaj de li kaj nomitaj per lia nomo (ja li estis paleontologo).

Transskribo de nomoj en la tekstoj

En la tekstoj de verkoj pri fora estonteco mi preferis plene fonetike transskribi ĉiujn nomojn, inklude tiujn de konataj de ni personoj (ekzemple, «Hajzenberg» por «Heisenberg»). Mi faris tion konscie, ĉar en la priskribata estonteco estas uzata ne nur alia lingvo, sed eĉ alia alfabeto, kaj estas nature, ke en ĝi la nomoj estas transskribitaj fonetike. Aliflanke, mi ne esperantigis la nomojn, krom la plej famaj (kiel Ejnŝtejno). Cetere, en la rusa originalo fremdaj nomoj estis transskribitaj cirile laŭ la rusa tradicio, ne ĉiam tute fonetika («Гейзенберг» por «Heisenberg»). En la komentoj mi penis ĉiam indiki originalajn nomojn.

En ceteraj tekstoj mi esperantigis rusajn antaŭnomojn kaj transskribis rusajn patronomojn kaj familinomojn (ekzemple, «Danielo Aleksejeviĉ Liĥtanov»); alilingvajn (plej ofte anglajn) nomojn mi lasis senŝanĝaj (peninte restarigi iliajn originajn formojn el cirila transskribo, kiel, ekzemple, «Cutty Sark», «Dowman», «Richard Woodget» ktp). Tio koncernas ankaŭ geografiajn nomojn, por kiuj ne ekzistas tradiciaj esperantaj nomoj, ekzemple «Falmouth», «Aberdeen» ktp.

Ruseca vortordo

En la rusa originalo oftas la vortordo kun longa plurvorta (ofte participa) priskribo antaŭ substantivo, ekzemple: «la X-anta Y-on Z-o». Tia vortordo estas sufiĉe normala en la rusa lingvo, kvankam ĝi estas uzata precipe en literaturo kaj estas malofta en parola lingvo. Efremov tre abunde uzis tian vortordon. Sed en Esperanto ĝi impresas tro peze kaj nemalofte estas malfacile komprenebla. Tial mi penis, kie eblis, «malpezigi» tiajn frazojn, metante la priskribon post la substantivon, ekzemple: «la Z-o, X-anta Y-on» aŭ eĉ «la Z-o, kiu X-as Y-on». Tamen, ĉar Efremov ofte uzis longajn komplikajn frazojn, tio ne ĉiam eblis (ekzemple, en esprimo «la X-anta Y-on Z-o, kiu estis… ktp.», tia transformo nur ambiguigus la esprimon). Mi esperas, ke tia «ruseca» vortordo ne tro ĝenos legantojn, kaj anstataŭe donos ian siaspecan rusecan guston al la teksto.

Jurij Finkel

1

«tajna» en antikva lingvo — en la rusa: sekreto, mistero (rim. de la tradukinto).

2

«Unua kontakto» — temas pri novelo de usona verkisto Murray Leinster (1896–1975) «First contact» (rim. de la tradukinto).

3

Ciolkovskij — Konstantin Eduardoviĉ Ciolkovskij (1857–1935), rusa sovetia sciencisto kaj inventisto en fakoj de aerodinamiko, raketodinamiko, teorio de avio kaj zepelino; la fondinto de la moderna kosmonaŭtiko, aŭtoro de kelkaj sciencfikciaj verkoj (rim. de la tradukinto).